

**DEĞİŞEN TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİ
EYLEMLERİ: BOĞAZIÇI DİRENİŞİ ÖRNEĞİ**

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
DİSİPLİNLERARASI İLETİŞİM**

Gülten KAHRAMAN

**Danışman
Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR**

**DEĞİŞEN TÜRKiYE'DE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİ EYLEMLERİ:
BOĞAZİÇİ DİRENİŞİ ÖRNEĞİ**

Gölten KAHRAMAN

Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Disiplinlerarası İletişim Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**KARABÜK
Ocak 2023**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	3
DOĞRULUK BEYANI	4
ÖNSÖZ	5
ÖZ.....	6
ABSTRACT.....	7
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	8
ARCHIVE RECORD INFORMATION	9
ARAŞTIRMANIN KONUSU	10
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	10
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	11
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	11
BİRİNCİ BÖLÜM	13
1.1. Sosyal Hareketler	13
1.1.2. Türkiye’de Öğrenci Eylemlerinin Tarihi	13
1.1.3. Boğaziçi Üniversitesi’nin Tarihi ve Öğrenci Eylemleri.....	17
1.1.4. Neoliberal Politikalar, Otoriter Devlet ve Öğrenci Hareketlerinin Dönüşümü	19
1.1.5. Gelişen Teknolojinin Öğrenci Hareketlerinde Yaşattığı Dönüşüm	23
2. İKİNCİ BÖLÜM	27
2.1. AK PartiDönemi ve Üniversiteler.....	27
2.1.2. Cumhurbaşkanı Tarafından Atanan Rektörler.....	28
2.1.3. Prof. Dr. Melih BULU’nun Atanması ve Hukuksal Boyutu.....	30
3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	33
3.1. Direnişi Başlatan Sebepler	34

3.1.2.	Kronolojik Olarak Direniş Günlüğü.....	36
3.1.3.	Gözaltları ve Öğrencilerin Açıklamaları	37
3.1.4.	Direnişin Medyaya Yansımaları.....	39
3.1.5.	Direnişin Siyasete Yansımaları.....	42
3.1.6.	Direnişin Akademiye Yansımaları	44
3.1.7.	Direnişin Sivil Toplum Kuruluşlarına Yansımaları.....	47
3.1.8.	Diğer Ülkelerin Boğaziçi Direnişi'ne Bakışı.....	51
	SONUÇ	53
	KAYNAKÇA.....	56
	ÖZGEÇMİŞ	67

TEZ ONAY SAYFASI

Gülten KAHRAMAN tarafından hazırlanan “DÖNÜŞEN TÜRKİYE’DE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİ EYLEMLERİ: BOĞAZIÇI DİRENİŞİ ÖRNEĞİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR

.....

Tez Danışmanı, Kişilerarası İletişim Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Disiplinlerarası İletişim Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 30/01/2023

Unvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Prof. Dr. Gamze ÖZDEMİR (AÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN (KBÜ)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Müslüm KUZU

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans/Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Gülten KAHRAMAN

İmza :

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasının planlanması, araştırılması, yürütülmesi ve oluşumunda desteğini esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren hocam

Sayın Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yanısıra ilgi ve desteklerini esirgemeyen değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Gamze YÜCESAN ÖZDEMİR ve Sayın Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN'a teşekkür ederim.

Ayrıca sevgili annem ve çocuklarıma bu süre boyunca beni her şekilde destekleyip yanımda oldukları için içtenlikle teşekkür ederim.

ÖZ

Üniversite gençliği; mevcut toplumsal rolleri ve gelecekteki statüleri bakımından diğer tüm gençlik gruplarından farklı durumdadırlar. Bu yüzden sorunlara bakışları, tepkileri ve çözüm üretme yöntemleri de farklılık göstermektedir. Çoğu zaman örgütlü olarak yapılan öğrenci eylemlerinin bazıları amaçlanan hedeflere ulaşmış olsa da genelde iktidar şiddetiyle karşılaşmış, ağır bedeller ödenerek bastırılmıştır.

Boğaziçi Direnişi olarak bilinen ve Prof. Dr. Melih BULU'nun 2 Ocak 2021 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğüne atanması ve Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin bu atamaya tepkisiyle başlayan eylemler bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Boğaziçi Direnişi, hem öğrenci eylemleri açısından incelenmesi gereken önemli bir olay hem de eylemin niteliği ve yaşanan gelişmeler itibarı ile toplumsal bir hareket olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla eylemin başlaması, sürdürülmesi ve süreç içinde ortaya çıkardığı sonuçlar açısından önem arz etmektedir.

“Dönüşen Türkiye’de Üniversite Öğrenci Eylemleri: Boğaziçi Direnişi Örneği” adlı bu çalışmada, başladığı tarihten beri Türkiye ve dünya medyasının gündeminde etkin bir şekilde yer alan Boğaziçi Direnişi örnek olay olarak seçilmiş olup bu sürecin medyaya yansımaları dönemin gazetelerinde çıkan haberler, köşe yazıları ve yorumlar serimlenerek incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada, konuyla ilgili literatür ve medya taramasından elde edilen veriler, betimsel analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulguların sonucunda, olayların önce rektör atamasına tepki olarak başladığı, Boğaziçi Direnişi öğrencileri, öğretim üyeleri ve mezunları başta olmak üzere, farklı üniversitelerden öğrenciler, pek çok kurum ve kuruluşların desteğiyle devam ettiği, daha sonra iktidarın sert söylemleri, öğrenci ve akademisyenlerin karşı tepkisi ve polisin öğrencilere müdahalesi ile artan gösterilere dönüşüp yayıldığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Boğaziçi Üniversitesi; Öğrenci eylemleri; Rektör ataması; Üniversite yönetimi

ABSTRACT

University youth; differ from other youth groups in terms of their social roles and future status. Therefore, their perspectives, reactions, and methods of seeking solutions to problems also differ. Even though some of the student protests, which were mostly organized, reached the intended goals, they were generally met with power violence and suppressed at heavy prices. The subject of this study is to analyze the student action of Boğaziçi University, known as the Boğaziçi Resistance, against the appointment of Prof. Dr. Melih BULU as the Rector of Boğaziçi University with the Presidential Degree published in the Official Gazette dated January 2, 2021. Within this context this action, which was started to protest the appointed rector, can be considered as a social movement in terms of its quality and developments, as well as being an important event in terms of student actions. The beginning of the action is important due to its continuation and the results revealed in the process.

In this study titled “University Student Actions in Transforming Turkey: The Example of the Boğaziçi Resistance,” the political and social reflections and effects of the Boğaziçi Resistance, which has been on the agenda of the Turkish and world media since its inception, was analyzed exposing the news, columns, and comments in the newspapers of the period. In this study, the data obtained from the literature and media scanning related to the subject were evaluated with document analysis method. As a result of the findings, the events started as a reaction against the appointment of the rector, continued with the support of students from different universities, many institutions, and organizations, especially Boğaziçi Resistance students, faculty members and graduates, and then increased demonstrations with the harsh statements of the government and the intervention of the police on the students. It is possible to say that it was transformed and spread in a short time.

Keywords: Boğaziçi University; Student actions; Rector appointment; University administration

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Dönüşen Türkiye’de Üniversite Öğrenci Eylemleri: Boğaziçi Direnişi Örneği
Tezin Yazarı	Gülten KAHRAMAN
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	30/01/2023
Tezin Alanı	Disiplinlerarası İletişim
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	67
Anahtar Kelimeler	Boğaziçi Üniversitesi; Öğrenci eylemleri; Rektör ataması; Üniversite yönetimi

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	University Student Actions in Transforming Turkey: The Example of the Boğaziçi Resistance
Author of the Thesis	Gülten KAHRAMAN
Advisor of the Thesis	Assoc. Prof. Dr. Sırma Oya TEKVAR
Status of the Thesis	Master
Date of the Thesis	30/01/2023
Field of the Thesis	Communication of Interdisciplinary
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	67
Keywords	Boğaziçi University; Student actions; Rector appointment; University administration

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Bu araştırmanın konusu Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın 2 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Üniversitesi rektörlüğünü yürüten Prof. Dr. Melih BULU'yu, Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak atamasının hemen ardından üniversitenin akademisyen ve öğrencilerinin başlattığı 195 gün süren direniş sürecinin incelenmesidir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Günümüzde yaşanan öğrenci eylemleri tarihte yaşanmış öğrenci eylemlerinden: üniversite gençliğinin dünyayı artık farklı bakış açısıyla okuması nedeniyle nitelik, dijital yaşamın imkanlarını kullandığı için de örgütlenme ve kitlelere sesini duyurma bakımından nicelik olarak farklılaşmıştır.

Üniversite öğrencilerinin, iktidar tarafından orantısız güç uygulanarak polis şiddetine maruz bırakılmalarının en önemli sebebi her dönemde iktidar sahipleri tarafından potansiyel tehdit olarak görülmeleridir. Boğaziçi Direnişi'nin bir anlamda rektör ataması özelinde, devletin 1980 darbesinden beri süregelen YÖK eliyle üniversiteleri, akademiye ve öğrencileri apolitikleştirme çabasına karşı -2010'dan sonra gerçekleşen diğer öğrenci eylemlerinin devamı niteliğinde- geliştirilmiş bir başkaldırı olduğunu söylemek mümkündür.

Bu araştırmanın amacı, Boğaziçi Direnişi'ni başlatan sebepler, eylemin niteliği, öğrencilerin sosyal medya üzerinden örgütlenmeleri ve seslerini dünyaya duyurmaları, eylemi destekleyen ve eleştiren kişi ve grupların eyleme nasıl etki ettiği ve eylem devam ederken ortaya çıkan sonuçları anlamaya çalışmaktır.

Gelişen teknoloji ile tüm dünyada birçok konuda olduğu gibi toplumsal eylemlerde de bir değişim yaşandığı gözlenmektedir. Bu bağlamda eylemlerin; başlama, sürdürme ve bitirme şeklinde yöntemsel olarak farklılık ve dönüşümler yaşanmaktadır. Boğaziçi Direnişi, son on yıl içinde yine büyük bir toplumsal eylem olan Gezi Parkı Olaylarından sonra yaşanmış ikinci büyük toplumsal ve en büyük öğrenci eylemidir. Dolayısıyla, Boğaziçi Direnişi'ni, yaşanan süreçte medya ve topluma yansımalarını yazmak bir anlamda tarihe not düşmek olacaktır. Aynı zamanda bu konuda yapılan ilk araştırmalardan biri olarak önemi yüksek olup

akademiye katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda son yirmi yılda gerek anayasada yapılan değişiklikler, gerek 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan olaylarla büyük değişimlerin yaşandığı ve son düzlükte “Başkanlık Sistemi”ne evrilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde “Boğaziçi Direnişi” analiz edilecektir.

Çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Neo-liberal sistemde öğrenci hareketleri nasıl bir dönüşüme uğramıştır?
2. Tarihte yaşanmış öğrenci hareketleri ve toplumsal eylemler ile Boğaziçi Direnişi arasındaki benzerlikler ve farklar nelerdir?
3. Boğaziçi Direnişi ve polis şiddeti, akademi, siyaset ve toplumda nasıl karşılık bulmuştur ve medyaya yansımaları nasıl olmuştur?

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada, Cumhurbaşkanı ERDOĞAN’ın 2 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Haliç Üniversitesi rektörlüğünü yürüten Prof. Dr. Melih BULU’yu, Boğaziçi Üniversitesi’ne rektör olarak ataması sonrasında üniversitenin akademisyenleri ve öğrencilerinin başlattığı, 195 gün süren Boğaziçi Direnişi örnek olay olarak seçilmiş olup bu süreçte söz konusu dönemin medya haberleri incelenerek elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Çalışmanın sınırı Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve akademisyenlerinin gerçekleştirdiği eylem olarak belirlenmiştir. Belirlenen amaçlar doğrultusunda konunun kapsamı üç bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde; Türkiye’de geçmişten bugüne üniversiteler ve iktidarlar arasında yaşanan çatışmalar ve önemli öğrenci eylemlerine kısaca değinilecek, Boğaziçi Üniversitesi’nin tarihi ve gerçekleştirdiği öğrenci eylemleri incelenecektir.

Türkiye’de 1980’lerden itibaren uygulanan neo-liberal politikaların ve 12 Eylül darbesinin hemen ardından kurulan YÖK’ün üniversitelerin özerkliğini ve üniversite gençliğini nasıl etkilediği, iktidar ve üniversite ilişkileri hakkında bilgi içeren

literatürdeki çalışmaların da inceleneceği bu bölümde ayrıca, gelişen teknolojinin öğrenci eylemlerini nasıl dönüştürdüğü de tartışılacaktır.

İkinci Bölümde, AK Parti döneminde üniversiteler, cumhurbaşkanı tarafından atanan rektörler ve Prof. Dr. Melih BULU'nun atanmasının hukuksal boyutu tartışılacaktır.

Üçüncü bölümde: Boğaziçi Direnişi'nin başlamasına sebep olan olay, direnişin yaşandığı süreç ve ortaya çıkan sonuçlar, dönemin basılı ve görsel haber kaynakları ve sosyal medya taranarak incelenecektir. Bu bölümde ayrıca, Boğaziçi Direnişi'nde yaşanan polis şiddetinin, medya, siyaset, akademi, sivil toplum kuruluşları ve dünya basınına yansımaları incelenecek, bulgular paylaşılacaktır.

1. BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Sosyal Hareketler

Sosyal hareketler -ya da diğer adıyla toplumsal hareketler- aynı amaç için bir araya gelen insanların gerçekleştirdikleri ortak eylemler olarak ifade edilmektedir. Şentürk (2006), insanların kendilerine eşit davranılmadığını düşündüklerinde veya istek, ihtiyaç ve eğilimlerinin dikkate alınmadığını hissettiklerinde rahatsız olduklarını söyler. Şentürk'e (Şentürk) göre: *“Bu insanlar, rahatsız oldukları konuları, bir araya gelerek ve organize olarak dile getirmeye yönelirler. Kolektif bir davranış şekli olan bu hareket, “sosyal hareketler” olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla, ‘sosyal hareketler’, insanların rahatsızlıkları ve değişim fikirleri sonucunda oluşur”* (Şentürk, 2006, s. 31).

Türkdoğan “Sosyal Hareketlerin Sosyolojisi” adlı kitabında, sosyal hareketlerin, topluma yönelmiş yenilikçi eylem biçimleri olduğunu savunur. *“Bu durum ise genellikle kurallara karşı başkaldırma, protesto ve ajitasyon biçiminde ortaya çıkar”* (Türkdoğan, 1997, s. 23).

Tüm dünyada sosyal hareketleri etkileyen, hareketlerde değişim ve dönüşüm yaratan çeşitli faktörler vardır. *“1960’ların sonu ve 1970’lerin başındaki sivil haklar, ifade özgürlüğü ve öğrenci; 1970’lerdeki kadın, barış ve çevre/ekoloji hareketleri ve 1980’lerle yaygınlaşan nükleer silahsızlanma hareketlerinin niteliğindeki farklılıklar köklü dönüşümün göstergeleri olarak değerlendirilmektedir”* (Demiroğlu, 2014, s. 134-135). Bu tanımlardan yola çıkarak öğrenci hareketlerinin de sosyal bir hareket olduğunu söylemek mümkündür.

1.1.2. Türkiye’de Öğrenci Eylemlerinin Tarihi

“Nedir bu üniversite? Soruyu daha spesifik olarak ifade etmek gerekirse, bugün Üniversite dediğimiz kurumsal yapının modern köklerinin Kantçı bir akılçılığa ve Humboldt’un kültür konusundaki çalışmalarına dayandığını söyleyebiliriz” (Aydoğan ve diğerleri, 2020). Genel geçer kabule göre üniversiteler; toplumsal yararı önceleyen bilimsel temellere dayalı ve eleştirel bakış açısıyla akademik bilginin üretildiği ve üretilen bilginin aktarımı için genç kuşakların yetiştirildiği özerk kurumlar

olup, aynı zamanda kendine özgü dinamikleri olan, karşıtlık ve sorunların olduğu bir mücadele alanıdır. Bu bağlamda üniversite gençliği; edindikleri bilgi, birikim, mevcut toplumsal rolleri ve gelecekteki statüleri bakımından diğer tüm gençlik gruplarından farklı durumdadırlar. Bu yüzden sorunlara bakışları, tepkileri ve çözüm üretme yöntemleri de farklılık göstermektedir. Devletler her dönemde varlıklarını sürdürebilmek için, eğitim kurumları aracılığıyla gençleri belli bir disiplinle yeniden inşa etmeye ve kendi politikalarına dahil etmeye çalışmış, yeniden tanımladıkları gençliğe kendi belirledikleri görev ve misyonlar yüklemişlerdir.

Benli'ye (2001) göre “*Geçmişte gençlik deneyimsizliği, bilgisizliği, saldırganlığı, olgunlaşmamışlığı, vahşiliği ve sair olumsuz kimi vasıfları akla getirirken günümüze yaklaştıkça gençlik, yukarıda saydığımız olumlu nitelikler (dinamizm, etkinlik, yenilik vs.) çerçevesinde değerlendirilir olmuştur. Yani yukarıda örnekleri verilen ve gençliğe atfedilen nitelikler doğal olmaktan çok tarihsel tanımlamalar, kurgulardır*” (Benli & Arı, 2001).

“*Öğrenci olayları*” deyişinin siyasi literatüre girişi, Batı Avrupa'daki “1968 Mayıs'ı ile gerçekleşmiştir. Fransa'da başlayıp zamanla tüm Batı Avrupa'ya ve hatta ABD'ye yayılan öğrenci hareketleri, bir anda tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çeker. Üniversitelerin modernleşmesi, üniversite yönetimde söz sahibi olma vb. talepler üniversite gençliğinin başlıca talepleri olmuştur” (Şahin , 2014).

Türkiye'deki öğrenci hareketlerinin tarihine baktığımızda, ilk öğrenci hareketinin 1876 yılında gerçekleşen “Talebe-i Ulum” hareketi olduğunu görürüz. Talip Can'ın (1996), “Yüksek Öğretimde Öğrenci Olayları” adlı makalesinde bu hareketle ilgili şu bilgiler yer almaktadır. “*Bazı öğrenciler, medresede okuyan softaların tahrikleriyle Sadrazam Mahmut Nedim Paşa ve Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi aleyhine ayaklanıp dersleri boykot ederek gösteriler düzenlemişlerdir. İlk öğrenci hareketinin politik sonucu sadrazamın sadarettten uzaklaştırılması, kabinenin düşmesi, şeyhülislamın ise azli olmuştur*” (Can, 1996, s. 1-2).

1876 -1919 yılları arasında gerçekleşen öğrenci eylemleri daha çok saltanata karşı ve işgal kuvvetlerini protesto amaçlı yapılmış olup üniversite ile ilgili tek eylem, Mülkiye'nin eleme sınavı ile öğrenci alma kararına karşı verilen tepkidir. Cumhuriyet kurulduktan sonra Darülfünun Talebe Birliği kurulmuş ve 1947 yılına kadar çeşitli toplumsal olaylar için mitingler düzenlemişlerdir.

Cumhuriyet döneminde öğrencilerin üniversiteye yönelik ilk eylemleri 1947'de gerçekleşmiştir. Öğrenciler “*Solcu öğretim üyelerinin Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden çıkarılması için miting düzenlemiş ... Yine aynı yıl gençlik Ankara, İzmir ve İstanbul'da komünizm aleyhine gösterilerde Bulunmuştur*” (Can, 1996, s. 2-3).

1948'den 12 Eylül 1980'e kadar öğrenci eylemleri cumhuriyet öncesinde olduğu gibi hem muhtelif toplumsal olayları hem de iktidarı protesto etmek için yapılmıştır. 1968 ve sonrasında öğrenci eylemlerinin niteliği değişmiş, öğrenci hareketleri üniversite reformu, ülke sorunları ve ideolojik eylemlere doğru evrilmiştir. 1970-71 yılları öğrenci eylemlerinin had safhada yaşandığı sağ-sol çatışmasına dönüşmüştür.

“21 Eylül 1971'de 1488 sayılı yasa ile 1961 Anayasasının getirdiği özgürlükler sınırlandırılarak, üniversitelerin özerklikleri kaldırılmıştır. Ardından öğrenci eylemleri sokak eylemlerine dönüşmüş ve Kahramanmaraş, Çorum olayları yaşanmıştır. Olaylar 12 Eylül 1980 tarihine kadar yoğun bir şekilde devam etmiştir” (Can, 1996, s. 3-4). Özetle, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar çeşitli sebeplerle çok sayıda öğrenci hareketleri gerçekleşse de 1966-1970 yılları en önemli dönemlerdir. Ahmet Taner Kışlalı “Öğrenci Ayaklanmaları” adlı kitabında o dönemi şu şekilde açıklamaktadır:

1965'ten sonra görülen öğrenci hareketleri başlangıçtaki gibi masum öğrenci isteklerinden meydana gelmemiştir. 1965-1970 yılları arasında öğrencilerin yaptığı 92 gösteriden yalnızca 27 tanesi üniversite ve eğitim sistemiyle ilgili nedenlerden (bunların içinde üniversiteye giremeyen lise mezunlarının protesto yürüyüşleri de vardır) kaynaklanmıştır. Geriye kalan 65 gösteri ise, toplumsal düzen veya siyasal rejimle ilgili sorunlar nedeniyle gerçekleştirilmiştir. 1969 yılından itibaren boykot ve işgallerin amacı üniversite içi sorunlar olmaktan çıkmış, rejim ve toplumsal düzenle ilgili sorunlar haline almıştır. 1970 yılında gerçekleşen 53 gösterinin tamamı siyasal iktidara karşı yapılmıştır (Kışlalı, 2021, s. 64).

“1966 yılında başlayıp 1971 yılına kadar devam eden gençlik hareketleri en yoğun dönemini 1968 yılında yaşamıştır. Bu olaylar dünya üzerindeki birçok ülkede ciddi bir siyasal ve toplumsal hareketlilik başlatmıştır. Bu hareketlilik Amerika'dan İngiltere'ye Çin'den Senegal'e İsrail'den Çekoslovakya'ya kadar dünyanın dört bir yanına yayılmış ve eş zamanlı bir şekilde başlayıp devam eden, devrimci yapıyla tüm dünya gençliğinin zihinlerine etki eden bu 68 hareketi, gençler için etkilenilen değerlerin ortaya konulduğu bir dönem olmuştur. Özellikle de 1968 yılı, dünyanın sarsıldığı yıl olarak kayıtlara geçmiştir” (Koca, 2018).

Dünya genelinde öğrenci hareketlerinin yoğun yaşandığı bu dönemde Türkiye’de dünyadaki bu hareketlerden etkilenen, çoğunluğunu üniversite gençliğinin oluşturduğu politik gençlik grupları ortaya çıkmış ve “sosyalist devlet kurmak” gibi bir sorumluluk üstlenerek birçok eylem gerçekleştirmişlerdir.

“Avrupa’da saman alevi gibi sönen eylemlerin aksine, Türkiye’deki gençlik hareketi, antiemperyalist bir içeriğe bürünerek yükselme göstermiştir. Türkiye’deki 68 hareketinin, Batı’daki 68 hareketinden farkı; Türkiye’deki sol işçi hareketi geleneğinin zayıflığıydı” (Soner, 2009, s. 39). *“Batı’da güçlü sendikacılık hareketi bir süre sonra öğrenci eylemlerinin üstünde bir etkinlik kazanmıştı. Türkiye’de ise gençler işçiler adına bu sorumluluğu üzerlerine almışlardı”* (Koca, 2018, s. 92).

12 Eylül askeri darbesinden sonra “Üniversiteler Kanunu” değişmiş, 6 Kasım 1981’de “terör yuvaları” ilan edilen üniversiteleri iktidara bağlamak amacıyla üniversitelerin idari kadrolarında hiyerarşik bir yapılanmayı sağlaması hedeflenen Yükseköğretim Kanunu çıkarılmış ve Yüksek Öğretim Kurumu kurulmuştur.

Üniversite özerkliğinin kurumsallaşması önünde büyük bir engel oluşturan 2547 sayılı Yükseköğretim (YÖK) Yasası 1982’de askeri rejim ürünü olarak yürürlüğe girdi ... Bireysel kimlik ve farklılıkların bu devlet ideolojisi içinde eritilmesiyle ortaya çıkan cemaat tipi yapılanmalar; özgür düşünceli, eleştiren, sorgulayan bireyler yerine itaat eden bireyler yaratılmak istendi ... Böyle bir ortamda 1982 yılında çıkarılan YÖK yasası ile üniversitenin baskı ve denetim altına alınması hiç de tesadüfi değildir (Yeşildere, 2020).12 Eylül 1980’deki askeri darbe sonrası egemen siyasi aktörler çeşitli siyasi ve ekonomik müdahaleler ile “yeni bir gençlik” inşasına girişmişlerdir. Yaratılmaya çalışılan, piyasa değerleri ile tanımlı, diğerkâmlıktan arınarak bireycilik ile hemhal olmuş, politika ile mesafeli bir gençlik tahayyülüdür (Savun, 2014).

12 Eylül darbesinden sonra kurulan ve iktidara gelmek isteyen tüm siyasi partiler, seçim çalışmalarında YÖK’ü kaldıracaklarını iddia etseler de iktidar olduklarında bu vaatlerini unutmuş ve bu konuda bir adım atmamışlardır. Bunun nedeni Türkiye’de her dönemde iktidarlar tarafından potansiyel tehdit olarak görülen üniversite öğrencilerini ve üniversiteleri kontrol altında tutabilmek için YÖK gibi baskıcı bir kuruma ihtiyaç duymalarıdır. 1980 öğrenci hareketlerinde uzun bir süre durgunluk yaşanmıştır. Bu durgunluk, 1984 yılında birçok üniversitede öğrencilerin demokratik örgütler kurmaya başlamalarıyla son bulmuştur. Yaklaşık on altı yıl sonra başlayan ilk öğrenci eylemleri 1996 yılında İstanbul ve Ankara’daki üniversitelerde görülmeye başlanmıştır.

1.1.3. Boğaziçi Üniversitesi'nin Tarihi ve Öğrenci Eylemleri

Temeli 1863 yılında Dr. Cyrus HAMLİN ve Mr. Christopher Rheinlander ROBERT tarafından atılan Boğaziçi Üniversitesi'nin web sitesinde üniversitenin tarihi hakkında şu bilgiler yer almaktadır:

Boğaziçi Üniversitesi'nin temelleri 1863 yılında bir eğitimci, mucit, teknisyen ve mimar olan Dr. Cyrus Hamlin ile tanınmış hayırsever ve zengin bir tüccar olan New Yorklu Mr. Christopher Rheinlander Robert tarafından Birleşik Devletler sınırları dışındaki ilk Amerikan koleji olan Robert Kolej'in İstanbul'da kurulması ile atılmıştır.¹ Binaları, kütüphanesi, laboratuvarları, tüm imkanları ve personeliyle 118 dönümlük bugünün Güney Kampüsü 10 Eylül 1971'de tamamen Türk hükümetinin üzerine geçmiştir (Boğaziçi Üniversitesi, 2021). Boğaziçi Üniversitesi, yüz yıldan fazla Robert Kolej'in kampüsü olarak kullanılan alana 1971 yılında resmi olarak kurulmuştur (Ongun, 2021).

Boğaziçi Üniversitesi'nin tarihi incelendiğinde, kurulduğu 1971 'ten günümüze kadar hem üniversitenin iç sorunları hem de birçok toplumsal olaylarla ilgili çeşitli eylemlerde yer aldığı görülmektedir.

"Geleceğin teminatı", "vatanın bekçisi", "değişimin öncüsü"... Gençliğe atfedilen vasıflar, iktidarların gençlik tasavvurları gibi farklılık gösterebiliyor. Bugün Boğaziçi Üniversitesi protestoları ile gündeme gelen öğrencilerin, geçmişte eylemleriyle tarihe yön verdiği zamanlar var. Öğrenci hareketiyle kaderi değişen yükseköğretim kurumlarından biri, Boğaziçi Üniversitesidir" (Karakaş, 2021).

Cumhuriyet Gazetesi'nin internet sitesinde 23 Nisan 2018 tarihinde yer alan habere dayanarak (Cumhuriyet, 2018). "Boğaziçi Üniversitesi'nin Direniş Tarihi"nin kronolojik sıralamasını şu şekilde yapmak mümkündür:

- 27 Şubat 1976 tarihinde, öğrenciler okuldaki not ve averaj sistemini, hazırlık ve ara sınıflarda okuyan öğrencilerin sene sonu not ortalamasının altında kalmasını ve

¹ Mr. Robert finansal yükü üstlenirken, Dr. Hamlin ise Birleşik Devletler'den kaynak sağlayarak Kolej'i kurma sorumluluğunu eline almıştır. Yeni kurulan Yönetim Kurulu'nun aldığı kararlar doğrultusunda, Kolej'in kapıları ırk, milliyet, din gözetilmeksizin önyargısızca ve ayırım yapılmadan tüm öğrencilere açık olmasına, hiçbir koşulda herhangi bir politik eğilim göstermemesine, hiçbir politik düşünceye dahil olmamasına ve eğitim dilinin İngilizce olmasına karar verilmiştir. Bağışlar ve yardımlarla finanse edilen Robert Kolej'in ilk binası Hamlin Hall'un inşaatı 1871 yılında tamamlanmıştır. Bugün Güney Kampüs dediğimiz kampüsteki tüm tarihi binalar Birinci Dünya Savaşı'ndan önce inşa edilmiş ve inşalarında kampüste bulunan ocaktan çıkarılan mavi kireçtaşı kullanılmıştır. Zaman zaman ciddi finansal kaynak sıkıntısı çeken Robert Kolej'in ekonomik durumu, 1930'lu yıllarda savaş öncesi Türkiye ekonomisinden ve Birleşik Devletler'deki ekonomik krizden oldukça etkilenmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'nin tarafsızlığını korumasına rağmen, savaş sona erene kadar pek çok problem çözümsüz kalmıştır. 1960'lara gelindiğinde Robert Akademi'nin bugün Güney Kampüs olarak bilinen Hisar Kampüsü'nü tamamen yükseköğrenime bırakarak, Arnavutköy'deki kampüse taşınması, oradaki Amerikan Kız Koleji ile karma bir eğitim kurumu oluşturacak şekilde birleşmesi düşünülmeye başlanmıştır. Mart 1971'de dönemin başkanı Dr. Everton, Robert Kolej'in üzerine herhangi bir kampüs üzerinde bağımsız bir üniversitenin kurulması için Türk hükümetini teşvik eden önerinin 26 Ocak 1971'de Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiğini açıklamıştır. Çalışmalar 1971 yazında sonuçlandırılmıştır.

okuldan atılmalarını 39 gün süren bir eylemle boykot ettiler. 7 Nisan 1976'da Üniversite Yönetim Kurulu, öğrencilerin taleplerini kabul etti.

- 6 Şubat 1988 tarihinde Boğaziçili öğrencilere Gaziantep'i tanıtmak için düzenlenen programa katılan 75 öğrenci, İslami Hizmetler Vakfı Genel Müdürü'nün konuşmasını toplantıyı terk ederek protesto ettiler.
- 2 Ağustos 1990 tarihinde Irak'ın Kuveyt'i işgal edişini, 'savaşa hayır' sloganıyla kampüste yürüyüş yaparak protesto ettiler.
- 14 Ekim 1990 tarihinde 139 akademisyen imzaladıkları bir bildiriyle Cumhuriyet Gazetesi yazarı Doç. Dr. Bahriye ÜÇÖK'a düzenlenen suikastı kınadılar.
- 25 Mayıs 1993 tarihinde kadın öğrenciler, kadınlara yönelik şiddeti ve çocuk istismarını, İstiklal Caddesi'nde büyük bir yürüyüşle protesto ettiler.
- 10 Mart 1992 tarihinde öğrenciler Zonguldak maden faciasında ölen işçilerin ölümünü protesto etmek amacıyla üç gün rektörlüğü işgal etti. Öğrenciler özel harekât tarafından gözaltına alındı ve dört ay tutuklu kaldı.
- 23 Şubat 1995 tarihinde 'Eğitim hakkı satılmaz', 'Zamları yemezler' sloganlarıyla harçlara ve yemeğe yapılan zamları protesto ettiler. Yönetim geri adım attı ve zamlar geri çekildi.
- 21 Temmuz 2004 tarihinde öğrenciler Tunceli Vadisi'ne yapılacak barajı protesto ettiler.
- 23 Mart 2007 tarihinde öğrenciler öldürülen gazeteci Hrant DİNK anısına fidan dikmek istediler ve polis saldırısına uğradılar.
- 5 Kasım 2011 tarihinde akademisyenler ve öğrenciler KCK operasyonunda tutuklanan Prof. Dr. Büşra ERSAN'ın serbest bırakılması için eylem yaptılar.
- 9 Aralık 2011 tarihinde öğrenciler ve akademisyenler üniversite kampüsüne açılan Starbucks'ı işgal ettiler.
- 16 Nisan 2015 tarihinde, 11 işçinin çadırda yanarak can verdiği Marmara Park AVM inşaatı yükleyici firmasının üniversite kampüsünde açtığı standı protesto ettiler ve stant kaldırıldı.
- 29 Mart 2016 tarihinde "Barış Bildirişini imzalayan akademisyenlerin tutuklanmasını yaptıkları yürüyüş ile protesto ettiler.
- 14 Kasım 2016 tarihinde yapılan rektörlük seçiminde oyların yüzde 86'sını alan Gülay Barbarosoğlu'nun yerine, seçimlere katılmayan Mehmed ÖZKAN'ın

Cumhurbaşkanı ERDOĞAN tarafından rektör atanması protesto edildi ve öğrenciler polis tarafından darp edilip gözaltına alındı.

- 21 Haziran 2017 tarihinde yapılan mezuniyet töreninde Rektör Mehmed ÖZKAN'ın konuşması, öğrenciler tarafından sahneye arkalarını dönerek alkışlar ve ıslıklarla protesto edildi.

Bu listede yer almayan iki önemli olayı da Boğaziçi Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü'nün web sayfasında (2011) yer alan kaynağa dayanarak şu şekilde verebiliriz:

- 5 Kasım 2010'da Boğaziçi Üniversitesi'ne Teknopark açılışı yapmak üzere gelen Başbakan ERDOĞAN'ı protesto eden öğrenciler polis şiddetine maruz kaldılar.

- 4 Aralık 2010 tarihinde Başbakan'ın Dolmabahçe'deki Başbakanlık Çalışma Ofisi'nde rektörlerle yapacağı toplantıyı protesto eden öğrencilere polis tarafından biber gazı ve aşırı fiziksel güç ile müdahale edildi. Öyle ki protestoya katılan hamile bir kadın öğrenci "Hamileyim, vurmayın!" diye bağıarak polisi uyarmasına rağmen karnına ve kasıklarına aldığı kasıtlı darbeler sonucu bebeğini kaybetti (Toprak & Yerdenler, 2011).

1.1.4. Neoliberal Politikalar, Otoriter Devlet ve Öğrenci Hareketlerinin Dönüşümü

Sanayi devrimiyle hayata geçen liberal ekonomi sistemi yeni toplumsal sorunları da beraberinde getirmiştir. Ortaya çıkan bu sorunlar küreselleşmeyle birlikte daha da karmaşıklaşmış, dolayısıyla kültürel, siyasal ve iktisadi anlamda yeni bir dönüşümü ve yeni arayışları başlatmıştır.

Yetmişli yıllarda başlayan ve 1980'lerden sonra hızla yayılan neo-liberalleşme sürecine Türkiye'de de dünyayla paralel olarak geçilmiş ve her alanda uygulanmaya başlanmıştır. Neo-liberal politika sürecinde iki ayrı görüş ortaya çıkmıştır. Devletin sosyal politikalarının sermayenin tahakkümü altına girdiğini, dolayısıyla çeşitli dezavantajlı grupların aleyhine olduğu iddialarına karşın, bu yaklaşımı ideolojik bulanlar, neo-liberal politikaların zorunluluk olduğunu, küresel sorunların ancak küresel çözümlerle çözülebileceğini savunmuşlardır. Bu süreçte sermayeden yana tavır alan siyasi iktidarın emek üzerindeki baskısı artmış, öncesinde kazanılmış haklar

kaybedilmiştir. *“Bunun sonucunda 1961 Anayasası ile somutlaşan sosyal devlet inşasının ve onun kurumsal yapılarının tasfiye süreci 2000'lere kadar sürmüştür”* (Halifeoğlu, 2019).

Neoliberalizm tutarlı ilkelere dayalı bir sistem olmakla birlikte, uygulandığı ülkelerin toplumsal ve tarihsel koşullarına ve en önemlisi o ülkedeki “uygulayıcılara” göre radikal farklılıklar gösterebilmektedir. Özbay’a (2016) göre: *“Yani, tek bir neoliberalizmden bahsetmek mümkünken, ancak neoliberalleşmelerden söz edebiliyoruz. Örneğin, Meksika’nın, Fransa’nın, Türkiye’nin veya Malezya’nın neoliberal ilkeler ve politikalarla verdikleri sınavlar, farklı toplum kesimlerinin bütün bu yeniden yapılanma ve reform süreçlerini tecrübe ediş biçimleri, haliyle çok çok farklı”* (Özbay, 2016) . Dolayısıyla *“Her ülkeye standart şekilde önerilen Neo liberal politikalar, uygulandıkları ülke ekonomilerinde ekonomik ve sosyal dengeleri önemli ölçüde kötüleştirdikleri yönüyle giderek artan oranda eleştirilerle karşılaşmaktadır”* (Yıldız, 2014, s. 12-27).

1980 -2022 yılları arasında Türkiye’de siyasi, iktisadi, kültürel ve eğitim alanında yaşanan olumsuzluklara bakıldığında neo-liberal sistemin, uygulandığı gelişmiş ülkelerdekinden çok farklı ve olumsuz yansımalarını görmek mümkündür. Tıpkı Türkiye’de 2017 referandumu ile kabul edilerek 9 Temmuz 2018’de uygulanan otoriter “Başkanlık Sistemi’nin, bu sistemle yönetilen ülkelerdeki başkanlık sisteminden çok uzak, kendine münhasır ve “emsalsiz” bir sistem olarak sürdürülmesi gibi.

Özdemir’in *“Siyasi partiler ülkenin toplumsal yapısını korumayı, geliştirmeyi ya da değiştirmeyi amaçlayan, amaçlarını belirli siyasi ideolojilerin ya da sınıfların dünya görüşünü temel alarak hazırladıkları programlarına yansıtan ve hedeflerini gerçekleştirebilmek için seçimleri kazanma yoluyla yasama ve yürütme gücünü elde etmeye çalışan siyasal örgütlerdir”* (Özdemir & Atılğan, 2018, s. 239-251). Tanımından hareketle yaşanan dönüşüm sürecinde en önemli rolün siyasi partilerde, dolayısıyla iktidarda olduğunu söylemek mümkündür.

Bu bağlamda neo-liberalizmin AK Parti iktidarında İslamcı ideolojinin ortaklığı ile şekillenmeye başladığını söyleyebiliriz. Bu ortaklıkla uygulanan neo-liberal politikalar sonucunda ortaya özelleştirme, yerelleşme ve yönetim kavramları çıkmıştır. Türkiye’de bu çerçevede yapılan kamusal reformlarla devlet-piyasa ilişkileri

yeniden yapılandırılmıştır. Bu yapılanma ile: Merkezi yönetim köklü bir şekilde dönüştürülmüş, taşra yönetimi yeniden düzenlenmiş, devlet-piyasa ilişkileri yeniden yapılandırılıp kamu hizmetleri metalaşmıştır (Ataay, 2007).

Bir başka deyişle, 1980 sonrasında yaşanan gelişmeleri açıklamak için kullanılması gereken terim sosyal devletin tasfiyesinden ziyade, refah modelinin dönüşümüdür. Liberalleşme istikametindeki bu dönüşümün, irili ufaklı pek çok etkisi yanında iki temel sonucu vardır; bir yandan siyasi iktidarın hegemonyasını pekiştirmesine hizmet ederken, diğer yandan da toplumsal bağların onulmaz şekilde bozulmasına ve çözülmesine yol açmaktadır (Yılmaz, 2015, s. 184).

Coşar ve Özdemir (2014) Türkiye’de 12 Eylül 1980 darbesinden sonra uygulanan neo-liberal yapılanma ile İslamcı siyaset arasındaki ilişkinin incelendiği “İktidarın Şiddeti: AK Partili Yıllar, Neo-liberalizm ve İslamcı Politikalar” adlı kitapta, cumhuriyetin kuruluşundan beri varlığı bilinen İslamcılığın, neo-liberal modelin Türkiye’de gelişmesi için uygun bir zemin yarattığını, İslamcılık ve neo-liberal ekonomi politikaları arasındaki uyumun, şiddetin içsel ve uzun dönemde sessiz olarak kalmasını beraberinde getirdiğini ifade etmişlerdir. Özdemir’e göre (s. 118). “*AK Parti hükümetleri döneminde geliştirilen sosyal politika rejimi neo-liberalizmin damgasını taşımaktadır*” ve 12 Eylül 1980 darbesinden beri devlet-toplum ilişkilerinin belirleyici karakterini oluşturan otoriter devlet modeli AK Parti iktidarı döneminde de devam etmektedir (Coşar & Özdemir, 2014).

Türkiye 21. yüzyıla tam da gecikmiş modernlik olgusunun istikrarsızlaşan geç modern koşullardaki gerekliliklerine, çatışmalarına uygun olarak anlam ve kimlik düzeyinde İslamcı, gündelik yaşamı belirleme düzeyinde kapitalizm ile uzlaşmış bir sentez ile girmiş ve bu iktidar art arda üç kez tek parti iktidarı olarak seçim sandığından çıkmıştır. Ancak bu sentez geç modernleşmenin bütün çelişkilerinin bünyesinde barındırarak var olmaktadır. Her şeyden önce anlam ve kimlik düzeyinde İslam davet edilse de gündelik yaşam küresel kapitalizmin koşulları ve özerk iktidar tarafından belirlenmekte ve gündelik hayata yönelik kendi önermeleri olan İslam kültürü, kapitalist kültür tarafından biçimselleştirilmektedir (Aydoğan D. , 2013).

2002’de iktidar olan AK Parti’nin neo-liberal ekonomik programının oldukça katı bir şekilde uygulandığı süreçte 20 yıl boyunca iktidarda kalmasının sebebi Akçay’a (2017) göre “*Bu programın ortaya çıkarması muhtemel toplumsal hoşnutsuzlukları törpüleyecek mekanizmaların geliştirilebilmesiydi*” (Akçay, 2017).

Bir başka tespitle AK Parti’nin Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu 1923 yılından itibaren ilk kez Türkiye’de burjuvazinin hegemonyasını tesis edebilmeyi

başardığıdır (Yalman, 2014, s. 23-46). Neo-liberal hegemonyayı tesis ederken AK Parti temel olarak üç ana strateji kullanmıştır: ekonomik kalkınma, popülist politikalar ve sembolik/ideolojik alan (Bozkurt U. , 2017).

Akademik literatürü ve dönemin yazılı kaynaklarını incelediğimizde yaklaşımın ağırlıklı olarak: Siyasi, iktisadi ve kültürel anlamda önemli değişimlere neden olan neo-liberal sistemin üniversitelerin işleyişini de dönüştürdüğü, üniversite-sanayi iş birliğine yönelik uygulamaların sonucunda piyasaların eğitim içeriğine müdahale etmeye başladığı yönünde olduğunu görmekteyiz.

Ayrıca, öğrenci hareketleri ve gençlik politikaları hakkında yazılmış tüm kaynakların 1960-1970 dönemlerine atıf yapıldığı görülmektedir. Yine 1980 darbesi ve hemen sonrasında kurulan Yükseköğretim Kurulu'ndan sonra çeşitli yapılanmalar, kontrol ve baskılarla öğrencilerin apolitikleştirildiği, üniversitelerdeki siyasi hareketlerin bitme noktasına getirildiği, aynı dönemlerde hızlanan neo-liberal politikaların uygulanması sonucunda piyasaların eğitim içeriğine müdahale ettiği ve üniversiteleri olumsuz yönde dönüştürdüğüne vurgu yapıldığı görülür. Üniversitelerin suskunluğu tartışmaları hep bu eksen etrafında şekillenmiştir.

Ancak uzunca bir müddet üniversite gençliğinin politik rolü ve misyonuna ilişkin temel kabuller sorgulanmamıştır. Mevcut durum, bu rol ve misyondan geçici, konjonktürel bir uzaklaşma olarak değerlendirilmiş, koşulların ya da kimi yanlış politikaların değiş(tiril)mesi ile gençliğin, yeniden anlamlı ve etkili bir politik güç olarak ortaya çıkacağı varsayılmıştır... Mevcut durum, bu rol ve misyondan geçici, konjonktürel bir uzaklaşma olarak değerlendirilmiş, koşulların ya da kimi yanlış politikaların değiş(tiril)mesi ile gençliğin, yeniden etkili bir politik güç olarak ortaya çıkacağı varsayılmıştır (Benli & Arı, 2001).

Bu kanaatlerin aksine görüş belirten açıklamalar da bulunmaktadır. ODTÜ Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Barış MÜCEN (2020), neo-liberal politikaların üniversiteler dönüştürmesiyle ilgili şu açıklamayı yapmıştır:

Neo-liberalizmi, Bourdieu' ya atıfla "saf pazar mantığının yoluna çıkabilecek tüm kolektif yapıları ortadan kaldırmaya yönelik bir program" olarak düşündüğümüzde, bu programın ortaya koyduğu üniversite modeli için en başta şu tespiti yapmak çok yanlış olmaz: Bu modelin en önemli sonuçlarından biri, üniversitelerin pazarın ihtiyacını karşılayan birer kurum olmalarının da ötesinde, bizzat kendilerinin birer "şirkete" dönüşmesi oldu... Burada üniversiteyi dönüştüren illa sanayi ile işbirliği yapıyor olması değil; üniversite mekanizmasının kendisinin buna dönüşmesi (Mücen, 2020, s. 11-12)

Ömür BİRLER'e göre ise "Modern üniversite hiçbir zaman kapitalist sistemin dışında olmadı. Üniversite bir anda piyasa içinde bulmadı kendini: en başından beri öyleydi. Dolayısıyla disiplinlerin üniversite dışıyla kurduğu ilişki derken, orada en başından itibaren toplumsal ilişkiler de var, piyasa ilişkiler de var; emek ilişkiler, iktidar ile kurduğu ilişki de var. Dolayısıyla başından itibaren üniversiten kendisini böyle bir açmazda bulduğunu söylemek mümkün" (Birler, 2020, s. 8-10).

Lüküslü'nün (2020) yorumu tüm farklı görüşlerde doğruluk payı olduğu şeklinde olup şöyle bir tablo çizmektedir:

Türkiye'deki geçmiş hükümetlerin ılımlı reform hareketlerinin yanında muhalefet baskısı ya da korporatist dinamikler nedeniyle, öğrenci hareketlerine karşı süregelen baskı uygulandığı bir gerçektir. Bu baskı, yapısal arena ekseninde radikale doğru kaymalara neden olup, 1960-80 döneminde sosyal devrimci hareketlere sahne olan Türkiye yüksek öğretim dünyasının, 2000 sonrası dönemde kimlik radikalizmini çağrıştıran eylemlere tanık olduğu söylenebilir. Zira '90'lı yıllardan sonra bu baskılara ek olarak neo-liberalizmin gençler üzerinde etkisini de göz ardı etmemek gerekir (Lüküslü, 2020, s. 8-10).

Bu bağlamda Ömür BİRLER'in (2020) Boğaziçi Direnişi'nden yaklaşık 3 ay önce yaptığı açıklama önemlidir. Üniversitenin neo-liberalleşmesinin küresel bir olgu olduğunu ve dünyanın her yerinde eğitime gelen öğrenciyi de araştırmacıyı da kıyıp geçirdiğini vurgulayan Birler'e göre *“Eğer üniversitenin neo-liberal saldırı karşısında bir direnişçi olma imkânı varsa bu direnişin dayanabileceği tek şey 90'larla beraber hem araştırmacı hem de öğrenci olarak içerisine aldığı hem sayısını arttırdığı hem profilini değiştirdiği sınıf tabanı olacak.”* Birler ayrıca, 2014-15'te Quebec'te yapılan öğrenim harcı grevleri ve Şili'de yapılan harç ve toplu taşıma zammı grevlerini örnek göstererek *“Bunlar aslında öğrencinin önyak olduğu, üniversitenin ve eğitim hakkının merkezde olduğu toplumsal hareketler”* (Birler, 2020, s. 29-30). Demiidir. Boğaziçi Direnişi'ne ve bileşenlerine baktığımızda Birler'in öngörüsünün gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

1.1.5. Gelişen Teknolojinin Öğrenci Hareketlerinde Yaşattığı Dönüşüm

Türkiye'de hem neo-liberal dönem hem de öncesinde gerçekleşen öğrenci eylemlerine bakarak, sosyal aktivizmin devlet üniversitelerinde daha yüksek olduğunu, Ankara SBF, ODTÜ ve Gazi Üniversitelerinde yerleşmiş olan eylem kültüründen yola çıkarak bir dip not olarak düşmek gerekir. Yine önemle belirtmek gerekir ki üniversitelerde ve öğrenci eylemlerinde yaşanan dönüşüm sadece neo-liberal politikaların etkisiyle olmayıp, dijital teknolojinin hızla ilerlemesi, kitle iletişim araçlarının artması ve bunların aktif kullanımının da etkisi büyüktür.

“Toplumsal hareketlerin gelişimi toplumsal iletişim biçimlerinin de dönüşümünü beraberinde getirmiştir, her toplumsal hareket tarihsel bağlamına uygun medyaları kullanarak kendi sesini duyurmuş ve tarihsel bir etki bırakmıştır” (Çoban,

2009). İletişim teknolojisinin çok geliştiği çağımızda kitlesel eylem örgütlenmeleri dijital medya kullanımıyla gerçekleştirilmektedir. Öke'ye (2018) göre: *“Dijital aktivizm, hedeflenmiş bir otoriteye karşı kolektif taleplerin dile getirilmesi için, katılımcıların ve destekçilerin dijital medyayı kullandığı organize bir kamusal girişim olarak nitelendirilebilir”* (Öke, 2018, s. 56). Dijital hareketliliğin, bir yandan muhalif olanları küresel anlamda etkileşime sokarken, diğer yandan yerelde bulunan tekilleri de bunun içine sokarak etki alanını genişlettiğini savunan Uçkan'a göre: *“Kent ya da mahalle olarak başlayan yerel eylemler ağ örgütlenmesiyle bölgesel, ulusal hatta küresel ölçekte bir eylem haline gelebilerek seslerini daha geniş kitlelere duyurmaktadırlar”* (Uçkan, 2012).

“Bir başka pesimist düşünür, sanayi toplumlarında öğrencilerin meşru siyasi aktörler olarak görülmediği (Altbach , 1989) üzerinde durur. Altbach'a göre, ancak tam işleyen demokratik sistemlerde öğrenciler nüfusun önemli bir bölümü adına konuşabilir” (Aydemir, 2013, s. 4). *“Ağ odaklı sosyal yapılanmalar, etkin şekilde kullanıldığı takdirde entelektüel sermayeyi geliştirici yönde tartışma platformu yaratabilir (Melucci, 2020).”* (Aydemir, 2013, s. 10).

Sorunların iletiminde ve çözümünde hız sağlayan yeni iletişim teknolojileri ile toplumsal hareketlerin de farklılık kazandığına şahit oluyoruz. Zaman ve mekân sorunlarını ortadan kaldıran iletişim teknolojileri, kitleleri saniyede örgütleyip mobilize ederek büyük etkiler yaratan bir güç olmuştur. Günümüzde sosyal ağlar sayesinde yerel bir sorun anında küresel bir hale gelebilmektedir.

Arap Baharında sosyal ağlar birbiriyle ilgili iki fonksiyon icra etmiştir; protestoların örgütlenmesi için kullanılmıştır ve protestocuların taleplerini uluslararası alanda görünür hale getirmiştir. Bu iki eylem de tıpkı hareketsiz sosyal hareket pratiklerinde olduğu gibi, otoritelere yakalanmadan, sessizce, arkadan dolanarak yapılmıştır. Bu noktada Facebook, Twitter, YouTube, Flickr gibi sosyal medya araçları, bir yandan aktivistleri gözden uzak tutup yönetimin gazabından korurken öte yandan halkın hızla mobilize edilmesini sağlayarak, aktivistler için arka sokaklar gibi işlev görmüşlerdir. Bu bağlamda Arap Baharı'nda görülen aktivizm, yöntemleri itibarıyla eski, aktörleri ve kullandığı araçlar itibarıyla yeni bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Kök & Tekerek, 2012, s. 64).

“Dolayısıyla sosyal medya yönetimiyle şeffaflık ve güveni inşa edip sürdürme eş değerde planlanması gereken stratejiler olarak görülmelidir. Bununla beraber yeni medyanın örgüt içi ve örgüt dışı iletişim dinamiklerini de dönüştürdüğü görülmektedir. Hedef kitleler artık pasif izleyiciler değil, daha etkin ve katılımcıdır. Fikirlerini, tepkilerini, ihtiyaçlarını ve isteklerini daha kolay ve cesurca dile getirmektedir” (Tekvar, 2012, s. 97).

Washington Üniversitesi araştırmacılarınca özellikle Tunus ve Mısır odaklı yapılan bir araştırma, Facebook, Twitter ve Youtube’da essiz bir veri tabanı oluşturulduğu ve “Arap Baharı”nda sosyal medyanın kritik rol oynadığını belirtmişlerdir. Avusturalyalı Prof. Timothy M. DEVİNNEY’e göre, “*Artık, sosyal medyanın tüm dünyadaki milyonlarca insanı bir araya getirebilme, görüş oluşturma ve değişime yönelik geniş çaplı hareketler için gereken ‘bilişsel tepkiyi’ teşvik etme kapasitesi var*” (Bozkurt A. , 2013, s. 50). Dolayısıyla, sosyal medyanın toplumsal eylemlerdeki etkisinin büyük olduğu anlaşılmaktadır

Bu açıklamalar doğrultusunda son yıllarda gerçekteşen öğrenci eylemlerine baktığımızda, öğrenci hareketlerinin, tüm sınıfsal alanlardan bağımsız olarak toplumsal hareketlere dönüşmeye başladığını, bunun yanısıra teknolojinin gelişmesiyle artan sosyal medya platformlarının, üniversite gençliğinin örgütlenme, yayılma, itiraz ve taleplerini duyurmasında önemli bir aşama/yol olduğunu söyleyebiliriz. Bunun için 2000’li yıllarda yaşanan öğrenci eylemlerine bakmak gerekir. Özellikle 2010 yılından itibaren öğrenci hareketlerinde bir artış gözlenmiştir.

2 Nisan 2011 tarihinde ODTÜ’lü öğrenciler Taksim’de gerçekteştirdikleri eylemlerden önce çektikleri kısa bir videoda sivil toplum kuruluşları ve aydınlardan gördükleri desteği yayınlamış ve bu video YouTube, Facebook gibi sosyal paylaşım sitelerinde uzun süre listenin başında yer almıştır. Barış ve Gençlik İnişiyatifi’nin, Dicle ve Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin önderliğinde Diyarbakır’da düzenlediği Diyalog Sempozyumu’nda öğrenciler sosyal medya platformlarını etkin bir şekilde kullanarak örgütlenmişlerdir (Aydemir, 2013).

Yine 2013 yılında Taksim’de gerçekteşen Gezi Parkı Olayları sürecinde eylem ilk önce Twitter üzerinden duyurularak başlamış daha sonra Instagram ve Facebook gibi sosyal medya platformları kullanılarak kitlelere ulaşılmıştır. Boğaziçi Direnişi de internet teknolojisi ve sosyal medya kullanılarak örgütlenen ve hızla yayılan bir eylemdir. Bu bağlamda Türkiye’de günümüz gençlik hareketlerini, sosyal medyada kurulmuş öğrenci ağlarının örgütlediği kolektif hareketler olarak tanımlayabiliriz.

Prof. Dr. Melih BULU’nun rektör olarak atanmasının ardından Boğaziçili öğrenciler, sosyal medya platformu Twitter’da oluşturdukları “Boğaziçi Dayanışması” hesabından boykot ve eylem çağırısı yaparak örgütlenmiş ve eylemi Türkiye ve dünya kamuoyuna duyurmuştur. Eylem süresince yapılan eylemler bu hesap üzerinden

organize edilmiştir. Bu bağlamda Boğaziçi Direnişi'nin başlaması, çeşitli kesimlerden katılım ve destek bulmasında ve kısa sürede dünyanın gündemine taşınmasında sosyal medyanın çok etkili olduğunu, dolayısıyla günümüzde öğrenci eylemlerinin, diğer kitlesel eylemler gibi 'örgütlenme ve kitlelere sesini duyurma bakımından' nicelik olarak farklılaştığını söylemek mümkündür.

Medyada yer alan haberler incelendiğinde Boğaziçi Direnişi'ni eski öğrenci eylemlerinden ayıran bir diğer önemli fark ise Boğaziçi Direnişi eylemlerine katılan öğrencilerin farklı ideoloji, inanç, etnik yapı ve kimliklerden oldukları ve ortak demokratik bir dayanışma sergiledikleridir. Dolayısıyla bu kozmopolit dayanışma tabulaştırılmış kimlik tanımlarını da kırmaktadır. Bilkent Üniversitesi Öğretim Görevlisi Can ÖZTÜRK, Gazete Duvar'da yayınlanan "Türkiye'nin Barbarları" başlıklı yazısında ODTÜ ve Boğaziçi gibi ülke ortalamasının üstünde demokratik değerlere sahip olan üniversitelerde öğrencilerin siyasi, etnik, dini, cinsel kimliği farklı olan binlerce öğrencinin "ortak yaşam" kurarak deneyimlediklerinin altını çizerek yorumlamıştır (Öztürk, 2021).

Duvar Gazetesi yazarlarından İslam ÖZKAN da bu konuyla ilgili şunları söylemektedir: "*Direnışe destek veren başörtülü öğrencilerin bir kısmının, İslami kesimin bilinen isimlerinin çocukları olması, bir taraftan AKP iktidarının geleceğe ilişkin projeksiyonlarında karamsarlığa yol açarken öte yandan da İslami damar içerisinde daha muhalif ve ezilenlerden yana bir çizginin hâkim olacağını bizlere gösteriyor*" (Özkan, 2021). Öztürk ve Özkan'ın yaptığı durum değerlendirmesi, günümüz üniversite gençliğinin, dünyayı artık farklı bakış açısıyla okuduklarına verilebilecek bir örnek sayılabilir.

2. İKİNCİ BÖLÜM

2.1. AK Parti Dönemi ve Üniversiteler

10 Ekim 2021 tarihinde Ocak Medya’da (2021) yer alan habere göre: *“Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan 2003 yılına kadar toplam 71 üniversite açıldı. Bu 71 üniversitenin 23’ü vakıf üniversitesi, geri kalanlar ise devlet üniversitesinden oluşuyor. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi tarafından paylaşılan güncel verilere göre Türkiye’de 129 devlet üniversitesi, 74 vakıf üniversitesi, 4 vakıf MYO eğitim veriyor... AK Parti’nin iktidara gelmesiyle birlikte 2003 yılından bu yana 75’i devlet, 57’si vakıf olmak üzere toplam 132 üniversite açıldı... Türkiye’de 2002 yılından sonra açılan 14 üniversite de kapatıldı... Türkiye’de 2002 yılından sonra açılan 14 üniversite de kapatıldı”* (Ocak Medya, 2021).

Bu sonuçlara göre, Cumhuriyet’ten günümüze Türkiye’de en çok üniversitenin açıldığı ve kapatıldığı dönem Ak Parti’nin 20 yıllık iktidarı dönemidir. Yeşildere (2020) “AK Parti İktidarında Üniversiteler” adlı Bianet’te yayınlanan makalesinde, iktidarın 2002’den bugüne kadar üniversiteler üzerindeki siyasi ve dini yapılanması, güvenlikçi ve yasakçı politikaları ve siyasi tasfiyelerini bilinçli, programlı ve keyfi sürdürmüş olduğunun açıkça görüldüğünü belirterek “beş fırsatçılık” başlığı altında açıklamıştır² Yeşildere’ye göre 15 Temmuz olaylarından sonra iktidar “KHK’lar ile üniversiteyi adeta kendi siyaset/din eksenine” sokmuş bunda da başarılı olmuştur. Ayrıca tüm yetkilerin bir tek kişide toplandığı partili cumhurbaşkanı sistemi “TBMM’nin, YÖK’ün, ÜAK’ın Üniversitelerin devre dışı bırakılması sonucu

² İlk fırsatçılığı; başörtüsü/din ekseninde olmuştu. İkinci fırsatçılığı; 28 Şubat post modern darbe mağduriyeti üzerinden gerçekleştirdi. Üçüncü ve en önemli fırsatçılığı; FETÖ/darbe olayı ve bu süreçte KHK’lar ile üniversiteyi adeta kendi siyaset/din eksenine sokmada büyük bir ilerleme kaydetmiş olduğu gözlemlendi. Dördüncü fırsatçılığı; Partili cumhurbaşkanı sistemi sonucu tüm yetkilerin bir tek kişide toplanması, TBMM’nin, YÖK’ün, ÜAK’ın Üniversitelerin devre dışı bırakılması sonucu üniversitelerin siyasi/ideolojik olarak değişim (örneğin; ideolojiye uygun yukardan rektör atamaları, akademik yükseltmeler bilim ve liyakate dayalı değil yandaş ve sistem savunucusu olmasına bağlanması, üniversitelerin bölünmesi, intihaller, mobbing olayları, baskılar, tasfiyeler vb..) sürecini hızlandırdı. Akademik üretimin niteliği ve gücü özgür ortamlardır, yani bilimsel, akademik özgürlükten alır. Ancak bu süreçte bazı öğretim üyeleri derslerinin içeriğinden dolayı soruşturma geçirdi. Üniversiteden uzaklaştırıldı ve akademik özgürlük yok sayıldı. Beşinci fırsatçılığı ise bugünlerde tüm dünyayı ve ülkemizi etkileyen COVID-19 pandemisi; toplumun her bireyinin çok ciddi sağlık ile ilgili sorunları ve endişeleri varken bir gece ansızın YÖK yasasında yapılan yasakçı düzenlemeler ile akademik özgürlükler yok sayılarak artık evrensel üniversite kriterleri tamamen askıya alınmış durumdadır. Salgın sürecindeki online eşit eğitim hakkını yok saymış akademik özgürlükleri ve üniversite yapıyı zedelemiştir.

üniversitelerin siyasi/ideolojik olarak değişim sürecini” hızlandırmış ve “bu süreçte bazı öğretim üyeleri derslerinin içeriğinden dolayı soruşturma” geçirmiş, üniversiteden uzaklaştırılmış ve akademik özgürlük yok sayılmıştır (Yeşildere, 2020).

AK Parti döneminde yaşanan akademik enflasyonun yarattığı başka bir olumsuzluk üniversitelerdeki eğitim kalitesinin düşmesi sorunsalı olup ayrıca araştırılması ve tartışılması gereken bir konudur. “En saygın üniversite” sıralama kuruluşlarının her yıl dünya genelinde hazırladıkları listelerde, Türkiye’nin sıralamalarda 2015 yılından sonra gitgide düşmesi bunun en iyi göstergelerindedir. QS World University Ranking’in (2015) yılında hazırladığı listelerde Türkiye’deki 3 devlet üniversitesi ilk 500’e girerken, 7 üniversite de ilk 1000 içine girmiştir.

Bu sıralamaya göre: Bilkent ve Boğaziçi Üniversiteleri 399. sırada yer alırken, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 401/410, İstanbul Teknik Üniversitesi 501 /550, Hacettepe Üniversitesi 601/650, İstanbul Üniversitesi 601-850, Ankara ve Çukurova Üniversitesi ise 701-1000 arasındaydı (QS World University Ranking, 2015).

Times Higher Education’ın hazırladığı Dünya Üniversite Sıralaması 2022 sonuçlarına göre ise Türkiye’deki devlet üniversiteleri ilk 500 içinde yer almazken “801-1000 bandında en iyi 4 vakıf üniversitesi: Bilkent, Sabancı, Koç, Özyeğin ve Bahçeşehir Üniversitesi oldu” (Hürriyet, 2021).

Türkiye’nin sıralamalardaki bu düşüşünün altında yatan sebepler: Ak Parti’nin 20 yıllık iktidarı döneminde üniversitelerin artması ancak buna rağmen öğretim programlarının çağa uygun hale getirilmemesi, devlet üniversiteleri ile özel üniversiteler arasındaki bariz nicel ve nitel farklar, öğretim elemanlarının nitelik bakımından yetersizliği, yap-boz tahtasına dönen sınav sistemleri olarak sayılabilir.

2.1.2. Cumhurbaşkanı Tarafından Atanan Rektörler

2000–2016 yılları arası medya arşivi tarandığında, Ağustos 2014’te göreve gelen Cumhurbaşkanı ERDOĞAN’ın, 2014 atamalarında 8, 2015 atamalarında 17 üniversitede seçimde birinci olan adayları atamadığını görülmektedir. Ayrıca Cumhurbaşkanı ERDOĞAN tarafından atanmış bazı rektörlerin, AK Parti veya Cumhurbaşkanı ile bir şekilde ilişki içinde oldukları için medyada tartışma konusu

oldukları dikkat çekmektedir. Konuyla ilgili medyada yer alan haberler tarihsel sıralamasına göre şu şekilde verilebilir:

1. Ağustos 2016'da Atatürk Üniversitesi rektörlük görevine atanan ve "Millî görüşçü" olduğunu açıklayan ÇOMAKLI, 22 Temmuz 2007'deki milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'den Erzurum Milletvekili aday adayı olmuştu (Cumhuriyet, 2016).
2. Gaziantep Üniversitesi rektörlük görevine 1 Ağustos 2016 tarihinde atanan Prof. Dr. Ali GÜR hakkında AK Parti Gaziantep Milletvekili Şamil TAYYAR, "Paralel yapının Diyarbakır'da imamlığını yapan Ali GÜR, sahte FETÖ karşıtlığıyla Gaziantep'te rektör olmaya çalışıyor. Ey YÖK Sakın ha!" şeklinde mesajları sosyal medya hesabından paylaşmış, rektör hakkında soruşturma açılmıştır (Yurt Gazetesi, 2020).
3. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi rektörlük görevine 13 Ocak 2016 tarihinde atanan Prof. Dr. İbrahim TAŞ, rektör olduğu takdirde '2023 vizyonunda Yeni Türkiye'nin Yeni Üniversitesi' olacağını söylemiş, Taş'ın sözleri siyasi söylem olarak değerlendirilip medyada tartışmalara yol açmıştı (Yarın, 2015).
4. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi rektörlük görevine 8 Eylül 2015 tarihinde atanan Prof. Dr. Hasan GÖNEN, 2009 yılındaki yerel seçimlerde AK Parti'nin Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkan adayı olarak Yılmaz BÜYÜKERŞEN karşısında yarışmıştı (Haberler, 2011).
5. Sağlık Bilimleri Üniversitesi rektörlük görevine 17 Temmuz 2015 tarihinde atanan Prof. Dr. Cevdet ERDÖL, AK Parti'den 2002–2015 arası 3 dönem milletvekilliği yapmıştır. Erdöl, Cumhurbaşkanı ERDOĞAN'ın özel doktoru olarak tanınmaktaydı (Bianet, 2015).

Konuyla ilgili Cumhuriyet Gazetesi'ne bir açıklama yapan CHP Mersin Milletvekili Aytuğ ATICI, profesörlük, doçentlik veya yardımcı doçentlik unvanlarını kazananların yükseköğretim kurumlarında fiilen 2 yıl görev yapmak zorunda olduğunu, dolayısıyla bu süreyi fiilen tamamlamadığını belirttiği Erdöl'ün rektör olamayacağını ve rektörlük adına yaptığı tüm işlem ve imzaladığı protokollerin hukuksuz olduğunu belirtmiştir. Türk Tabipleri Birliği Merkez Konsey Başkanı Bayazıt İLHAN ise Erdöl'ün milletvekili iken de 2 yıl çalışma süresini doldurmadığı için taşımaması gereken profesörlük unvanını kullandığını belirtmiştir (Cumhuriyet, 2016).

6. Adıyaman Üniversitesi rektörlük görevine atanan Prof. Dr. Mustafa Talha GÖNÜLLÜ hakkında Dr. Abuzer DEMİR, "Rektör Talha Gönüllü rektörlüğe 'paralelci'

kontenjanından geldi. Hükümetle paralelciler de çatışınca, şimdi onlardan olmadığını göstermek için çaba sarf ediyor. Bunu basın yoluyla yapabilir. Basını finanse etmeye başladı” (Haberler, 2015). Demıştır.

7. Pamukkale Üniversitesi rektörlük görevine atanan Prof. Dr. Hüseyin BAĞCI hakkında Yükseköğretim Kurulundan 3 Ağustos 2016 tarihinde yapılan yazılı açıklamada, yürütülen soruşturma nedeniyle Rektör Bağcı'nın açığa alındığı belirtilmişti. Bağcı, Denizli'deki “FETÖ/PDY” operasyonunda gözaltına alınmış, savcılık sorgusunun ardından serbest bırakılmıştır (Star, 2016).
8. Celal Bayar Üniversitesi rektörlük görevine atanan Prof. Dr. Ahmet Kemal ÇELEBİ, Manisa'da askeri darbe girişimi sonrası başlatılan demokrasi nöbeti etkinliklerinin 10'uncu gecesinde Manolya Meydanı'nda toplanan kalabalığa seslenerek, “Bu hareketin başındaki kişi, aslında millete ve devlete darbe yapmadı. Bu hareketin başındaki kişi Allah'a karşı darbe yapmaya çalıştı. Bu Allah'a karşı bir kalkışmadır” sözleriyle basında yer almıştır (T24, 2016).
9. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Gastroenteroloji Uzmanı olarak çalışan, aynı zamanda dönemin başbakanı ERDOĞAN'ın doktorluğunu yapan Prof. Dr. Sadettin HÜLAGÜ, kendisinin Kocaeli Üniversitesi rektörlük görevine atamasını gerçekleştiren Cumhurbaşkanı ERDOĞAN ile Mayıs 2014'te İzmit'te yapılan açılışlar sonrasında muayenehanesinde görüştüğü iddiaları medyada yer almıştır (Sözcü, 2014).

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yapılan rektör atamaları ile medyada yer alan haberler incelendiğinde atanan rektörlerin AK Parti ve Cumhurbaşkanı ERDOĞAN'ın bizzat kendisi ile bir şekilde bir bağı olduğu, hatta bazı rektörlerin 15 Temmuz olaylarından sonra Cumhurbaşkanı ERDOĞAN tarafından literatüre kazandırılan, açılımı Fethullahçı Terör Örgütü olarak yapılan “FETÖ” ile ilişkilerinin olduğu iddiaları dikkat çekmektedir. Söz konusu rektörlerin atamalarının kamuoyunda tartışılmasının sebebi de bu iddialardır.

2.1.3. Prof. Dr. Melih Bulu'nun Atanması ve Hukuksal Boyutu

Prof. Dr. Rıfat OKÇABOL (2021) dünden bugüne Türkiye'de yapılan rektör atamalarının tarihini şu sıralama ile açıklamaktadır.

Bilindiği gibi tek parti döneminde 1946 yılında çıkarılan 4936 sayılı Üniversite Kanunu'na göre, üniversitenin seçtiği kişiyi bakan rektör olarak atamıştır. 12 Eylül 1980 darbecilerinin 1981'de çıkardığı 2547 sayılı yasayla rektör adaylarını belirleme yetkisi YÖK'e, atama

yetkisi de cumhurbaşkanına verilmiştir. BÜ akademisyenlerinin 1992’de ‘kendi rektör adayımızı kendimiz belirlemek istiyoruz’ girişimini başlatması üzerine, yasa değişikliği ile üniversitelere seçimle 6 rektör adayını belirleme, YÖK’e bu adayları üçe indirme ve cumhurbaşkanına da son üç adaydan birini rektör olarak atama yetkisi verilmiştir. Cumhurbaşkanı, BÜ’nün 2016 Temmuz’unda yüzde 86 oyla seçtiği aday gibi istemediği kişileri rektör atamak zorunda kalmamak için, bir OHAL KHK’siyle 29 Ekim 2016’da üniversitelerde aday belirleme seçimini kaldırmıştır (Yeni Ülke, 2021).

Yapılan rektör atamaları ve Boğaziçi Direnişi süresinde yaşananların hukuki boyutu, hukukçu Fırat KUYURTAR ve Levent PİŞKİN tarafından da çeşitli platformlarda tartışılmıştır. Fırat KUYURTAR, Artizan (2021)adlı web sitesinde 5 Ocak 2021 tarihinde yayınlanan “Rektör Ataması Yasal (!), Peki Ama Hukuki mi?” başlıklı yazısında rektör atamalarında dikkat çeken önemli konulardan birinin, atanan kişilerin eski milletvekili veya AK Parti teşkilatları ile doğrudan bağının olduğunu vurgulayarak, Prof. Dr. Melih BULU’nun atamasını hukuki açıdan değerlendirmiştir.

Kuyurtar, üst kademe yöneticilerin önemli bir bölümünün, cumhurbaşkanı kararı ile, cumhurbaşkanının görev süresini geçmeyecek şekilde atandığı ve görev süreleri sona ermeden görevden alınabildikleri veya ancak cumhurbaşkanı kararı ile görevlerine devam edebildikleri için, atanmış rektörlerin de mevcut cumhurbaşkanı ile kader birlikteliği kurmuş olduğunu ve bu durumun, hukuk devleti ilkelerini açıkça çiğneyen, takdir yetkisinin keyfi kullanımına yol veren açık bir hukuksuzluk olduğunu belirtmiştir. Bir yasa metninin, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değiştirilmesinin tüm hukuk kurallarına aykırı olduğunu belirten Kuyurtar’a göre: *“bir yasa ancak başka bir yasa ile değiştirilebilir ve yasa yapma yetkisinin, “Yetki Kanunu” adı altında Yürütme’ye terk edilmesi hukuka aykırıdır. Ayrıca en üst yönetici konumundaki rektörün siyasi kimliği açık olan kişiler arasından şüpheye mahal vermeyecek şekilde seçilerek atanması da açık bir hukuksuzluktur”* (Kuyurtar, 2021).

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği ve Kısa Dalga ortaklığında hazırlanan Yasaksız Meydan’da (2021) Av. Levent PİŞKİN ise ev baskınları, gözaltı ve adliye sürecinde yaşanan ağır hak ihlallerini hukuki açıdan değerlendirilmiştir. Pişkin, 2911’e yönelik, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına yönelik müdahalelerin temelde ifade özgürlüğü hakkının ihlali ve AİHS 10 bağlamında bir de ifade özgürlüğü ihlali olduğunu vurgulayarak *“Anayasa’nın 13. ve 15. Maddesi, sınırlama, hakların sınırlandırılması ve durdurulmasına ilişkin maddeleri çok açık diyor ki, ancak kanunla sınırlandırılabilir”* olduğunu belirterek, *“kaymakamlık kararıyla bir hafta boyunca, süresiz veya kesin bir süre boyunca yasaklanması ya da valiliğin ay boyunca belli bir*

coğrafyada, belli bir bölgede, belli bir mekânda, toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yasaklamasının” Anayasa 13’e ve 15’e göre geçerli olmadığını belirtmektedir.. Pişkin ayrıca ilgili kanunun 28. madde, 29. madde, 32, 33. Maddelerinin belirlediği kriterlerin hiçbiri yokken, insanların Anayasa’nın 34. maddesinde kanunun 3. maddesinde AIHS’nin 10 ve 11.maddelerinde belirtilen hakları kullandıkları için özgürlüklerinden mahkûm bırakılamayacağını altını çizmektedir (Kısa Dalga, 2021). Yapılan açıklamalara bakıldığında hem rektör atamasının hem de eylemlerde öğrencilere karşı yapılan müdahalelerin yasal ve hukuki bir dayanağı olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cumhurbaşkanı ERDOĞAN'ın 2 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Haliç Üniversitesi rektörlüğünü yürüten Prof. Dr. Melih BULU'yu, Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak ataması sonrasında üniversitenin akademisyenleri ve öğrencilerinin başlattığı, 195 gün süren Boğaziçi Direnişi'nin incelendiği bu çalışmada, söz konusu dönemin medya haberleri incelenerek elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir.

Betimsel analiz önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde kendileriyle görüşülen veya gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için, doğrudan ifadeler yer verilebilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla veriler, önce mantıki ve anlaşılır biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve de birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım & Şimşek, 2000).

Boğaziçi Üniversitesi'nde Prof. Dr. Melih BULU'nun rektörlüğe atanmasıyla yaşanan süreç başta bilim insanları ve akademisyenler olmak üzere çeşitli meslek gruplarından olumlu ve olumsuz tepkiler almıştır. Türkiye basınında Boğaziçi Direnişi ile ilgili 3362 haber, 876 köşe yazısı, Prof. Dr. BULU ve Prof. Dr. Naci İNCİ ile ilgili 154 özel haber, 1433 yayın (TV, Radyo, Youtube) yer almış, sosyal medya platformlarında, karikatür, şarkı ve afişlerle BULU'nun adaylığı 86 kez hicvedilmiştir. Yine Türkiye'de siyasiler tarafından direnişi destekleyen 165 basın açıklaması, çeşitli üniversitelerin akademik toplulukları, akademisyenleri ve öğrencileri tarafından 70, çeşitli liselerin öğrenci ve mezunları tarafından 99, STK, Sendika ve çeşitli gruplar tarafından 59, Türkiye ve dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan Boğaziçi mezunları tarafından 46 destek açıklaması yapılmıştır (BUİM, 2022).

Bu çalışmada, Boğaziçi Direnişi'nin başladığı ve sona erdiği tarihler arasında (2 Ocak-15 Temmuz 2021) basılı ve internet medyasında yer alan 23 makale, 4 köşe yazısı, 3 röportaj ve 29 gazete, 46 haber sitesi ve 16 çeşitli internet kaynağında yapılan haberler, incelenmiştir.

3.1. Direnişi Başlatan Sebepler

Boğaziçi Direnişi, 2 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın Haliç Üniversitesi rektörlüğünü yürüten Prof. Dr. Melih BULU'yu³, Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak atamasına tepki olarak 4 Ocak 2021'de başlayan gösterilerdir. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile rektörlüğe atanan Prof. Dr. Melih BULU, Boğaziçi Üniversitesi'nin ikinci kayyumu olurken 1980 darbesinden bu yana kurum dışından atanan ilk rektör oldu (Doğanışık, 2021).

Prof. Dr. Melih BULU'nun rektör olarak atanmasının hemen ardından Boğaziçili öğrencilerin oluşturduğu “Boğaziçi Dayanışması” oluşumu sosyal medya platformu Twitter üzerinden boykot ve eylem çağrısı yapması, Türkiye ve dünya kamuoyuna duyurmasıyla başlamış ve aylarca gündemde kalmıştır. Bu çağrıyla birlikte her gün farklı protesto gösterileri düzenlenmeye başlanmıştır. Yapılan gösterilerde, Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyeleri ve öğrencileri, BULU'nun istifasını ve rektörün seçimle belirlenmesini talep etmişlerdir. Öğrencilerin protestoları ile başlayan Boğaziçi Direnişi, daha sonra üniversitedeki akademisyenler ve mezunlarının destekleri ile farklı üniversitelerden öğrenciler başta olmak üzere pek çok kişinin desteği ve dayanışmasıyla her gün büyüyerek devam etmiş, direnişin başlamasından 195 gün sonra Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Melih BULU, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince görevinden alınmış, yerine vekaleten yardımcısı Prof. Dr. Naci İNCİ atanmıştır

³ İnternet Haber sitesinde yer alan bilgiye göre: Melih Bulu (d. 15 Ağustos 1970, Kırıkkale), Türk akademisyen ve siyasetçi. 2016-2019 yılları arasında İstinye Üniversitesi kurucu rektörlüğü, 2020-2021 yılları arasında ise Haliç Üniversitesi rektörlüğü ve 2021'de Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğü görevlerinde bulundu. Orta Doğu Teknik Üniversitesi mühendislik fakültesinden mezun olan Bulu, yüksek lisans ve doktorasını Boğaziçi Üniversitesi işletme bölümünde tamamladı. Savunma sanayi alanında bir süre mühendis olarak çalışan Bulu, 2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisinin İstanbul Sarıyer İlçe Başkanlığının kuruluşunda yer aldı. 2009 yerel seçimlerinde aynı partiden Ataşehir Belediye Başkanlığı, 2015 genel seçimlerinde ise İstanbul 1. bölge milletvekilliği için aday adayı oldu fakat her ikisinde de aday gösterilmedi. Aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi ve İstanbul Şehir Üniversitesinde ders vermeye devam etti. 2 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan cumhurbaşkanı kararıyla Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğüne getirildi (İnternet Haber, 2021).

(Hürriyet, 2021). İnci daha sonra yine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından 21 Ağustos 2021 tarihinde rektör olarak atanmıştır⁴ (T24, 2021).

Önceden AK Parti'den milletvekili aday adayı olan ve AK Parti Sarıyer İlçe Teşkilatı'nı kuran Prof. Dr. Melih BULU'nun rektör olarak atanması Ekonomist Prof. Dr. Daron ACEMOĞLU tarafından siyasi bir hamle olarak yorumlanıp eleştirilmiştir: *“Sorun atanan kişinin özellikleri değil, siyasi bir atama yapılması. Üniversiteler için siyasi atamanın bedeli çok yüksek olur, Türkiye'deki bilimin geri gitmesi bunun bir sonucu olur”* (Acemoğlu, 2021).

BBC News -Türkçe'nin (2021) haberine göre, BULU'nun atamasına yönelik ilk geniş kapsamlı protesto 4 Ocak Pazartesi günü yapıldı. *“Kampüs etrafında geniş güvenlik önlemleri alan polis, öğrencilerin içeriye girmesine izin vermedi. Bu eylemlerde üniversite kapısına kelepçe takıldığına dair görüntüler sosyal medyada birçok kişi tarafından paylaşıldı”*⁵ (BBC News -Türkçe, 2021).

Boğaziçi Üniversitesi akademisyenleri direniş süreci boyunca çeşitli mecralarda tepkisel eylemler ve konuyla ilgili açıklamalar yapmışlardır. Sözcü Gazetesi'nin 3 Mayıs 2021 tarihli haberine göre direnişin başladığı günden beri düzenli olarak Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde rektörlük binasına sırtını dönerek atamayı protesto eden akademisyenler, 3 Mayıs'ta çevrimiçi bir eylem gerçekleştirmişlerdir. Rektörlük binası görüntüsünü fon olarak kullanan akademisyenler, binaya evlerinden sırtlarını dönmüşlerdir (Sözcü, 2021).

Birgün'ün 5 Mayıs 2021 tarihli haberine göre, Boğaziçi Üniversitesi akademisyenleri Prof. Dr. Melih BULU'nun rektör olarak atandığı 2 Ocak 2021 ve

⁴ Prof. Dr. Naci İnci, 1987'de Marmara Üniversitesinden fizik dalında lisans derecesini, 1992'de ise fiber optik sensörler alanında İngiltere'deki Heriot-Watt Üniversitesi'nden doktora derecesini aldı. Stanford Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nde 1993–1994 yılları arasında optik haberleşme alanında doktora sonrası çalışmalar yapan İnci, 1994 senesinde Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümü'nde yardımcı doçent, 1996'da ise doçent oldu. İnci, 1998–1999 yıllarında fiber optik sensörlerin endüstriyel uygulamaları üzerine Japonya'da Gunma Üniversitesi'nde konuk araştırmacı olarak çalışırken, 1999–2005 yılları arasında Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinde öğretim üyeliği yaptı, üniversitenin temel ve araştırma laboratuvarları ile diğer lisans ve lisansüstü programlarının kurulmasında görev aldı. Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümü'ne 2005 profesör olan ve 2014–2018 döneminde bölüm başkanlığı yapan İnci, Almanya'daki Stuttgart Üniversitesi, Japonya'daki Gunma Üniversitesi, Norveç Teknik Üniversitesi ile İngiltere'deki Heriot-Watt Üniversitesinde konuk profesör olarak bulundu. Fiber optik, nano partiküller ve uygulamalarının fiziği, optik sensörler, kuantum optiği, kuantum bilişimi, kuantum kriptografisi konuları üzerine çalışan ve araştırmalar yürüten İnci'nin üniversite-sanayi ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik katkıları kapsamında ise iki uluslararası patenti bulunuyor.

⁵ <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-55905202>

sonrasında üniversitede yaşanan akademik, etik ve özgürlük ihlallerini "Hasar Tespit Raporu" başlığı altında 40 madde ile sıraladılar⁶ (Birgün, 2021).

3.1.2. Kronolojik Olarak Direniş Günlüğü

Direnin ilk 100 gününde yaşanan gelişmeler, Evrensel Gazetesi tarafından derlenerek web sitesinde kronolojik olarak yayınlanmıştır⁷ (Evrensel, 2021). Köroğlu kronolojiyi şu şekilde değerlendirmiştir:

Bu kronolojiden görülebileceği gibi bir üniversitenin bileşenleri dediğimiz hocalar, öğrenciler, çalışanlar ve mezunlar, yine bir üniversitenin en önemli paydaşı diyebileceğimiz tüm toplumu kapsayan bir kamuoyuna ve kamusal vicdana seslenerek çok yönlü, çok parçalı, demokrasi ve hak mücadeleleri açısından son derece ilginç ve ilham verici bir direniş ortaya çıkardılar. Burada yekpare ve gittikçe artan, büyüyen bir hareketten söz etmek zor. Son derece kırılğan, unsurları arasında çatışmalar ve anlaşmazlıklar içeren, bazen sönümlenir gibi görünen ama en beklenmedik zamanlarda ayağa kalkan ve etkisini artıran bir hareket görülmektedir (Köroğlu, 2021).

Boğaziçi Üniversitesine rektör olarak atanmasıyla birlikte başlayan protesto eylemlerinin odağında olan Prof. Dr. Melih BULU, eylemlerin başladığı ilk günlerde kendisine karşı verilen tepkileri eleştiren açıklamalarıyla medyada yer aldı. Prof. Dr. Melih BULU, yaptığı açıklamada *"İyi üniversitelerde rektörler hep atanıyor. Yani seçmek diye bir şey yok. Dünyadaki gelişmiş üniversitelerle aynı yöntemle seçiyoruz. Rektörlerin seçimle gelmesi çok doğru bir yöntem değil"* demiştir. BBC'nin haberine göre Prof. Dr. Melih BULU *"Tepkilerin ardından istifa edecek misiniz?"* sorusuna şu yanıtı vermiştir: *"Yok canım, niye istifa edeyim? Ama daha da önemlisi ben Boğaziçiliyim. Doktoramı Boğaziçi'nde yaptım ... Bir kurumu yönetecek kişinin seçimle gelmesi pek kullanılan yöntem değil, demokrasi çok doğru bir yöntem ama herkese bir oy vererek rektör seçemezsiniz"* (BBC, 2021). Prof. Dr. Melih BULU'nun göreve başlar başlamaz üniversitenin güvenlik biriminde yaptığı görev değişikliği medyada: *"BULU, MHP'li olduğu belirtilen Türk Eğitim-Sen yöneticisi Alparlan Çepni'yi Koruma ve Güvenlik Şube Müdürlüğü Vekili yaptı. Çepni 'ye Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve memurları tepki gösterdi"* (Cumhuriyet, 2021). Şeklinde yer almıştır.

⁶ <https://www.birgun.net/haber/bogazici-akademisyenleri-paylasti-kayyum-rektorun-ardindan-40-maddelik-hasar-tespit-raporu-343726>

⁷ <https://www.evrensel.net/haber/430468/bogazici-direnisinin-100-gunu-ilk-gunden-bu-yana-gun-gun-neler-yasandi>

3.1.3. Gözaltıları ve Öğrencilerin Açıklamaları

Gülmez'e göre "Doğası gereği araçsal olan şiddet, kendini meşrulaştırmak için amaçlara muhtaçtır. Bu amaçlara ulaşmakta etkin olduğu ölçüde şiddet rasyonedir. Eyleme girişildiğinde, bu eylemin nihai sonuçları kesin olarak öngörülemeyeceğine göre şiddet, ancak kısa vadeli amaçlar güttüğü zaman rasyonel kalabilir" (Gülmez , 2012, s. 90).

Şiddetin yaşanan olayları kamu gündemine taşımak gibi de bir sonucu vardır. Bu bağlamda Boğaziçi Direnişi'nin 3362 haber, 1433 yayın ile ülkenin ve 416 kez haber ile dünyanın gündemine yerleşmesi ve başta medya olmak üzere hemen her kesim tarafından desteklenmesinde öğrenci ve akademisyenlere uygulanan orantısız güç ve şiddetin çok büyük etkisi olduğunu belirtmek gerekir. Eşit Haklar İçin İzleme Derneği ve Kısa Dalga ortaklığında hazırlanan Yasaksız Meydan'da Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyelerinden Can CANDAN polis şiddeti ile ilgili şu açıklamaları yapmıştır:

Barış İçin Akademisyenler sürecinden de aşına olduğumuz korkutma, sindirme, sesini kısma, yargıyı kullanarak cezalandırma ve türlü psikolojik şiddetin şekilleri bence. Müteyyin öğrencilerimiz de var, İslami araştırmalar kulübümüz de kadın araştırmaları kulübümüz de Boğaziçi Üniversitesi LGBTIQ+ araştırmaları kulübümüz de. Boğaziçi böyle bir yer, toplumumuzdaki çeşitliliğin, farklılıkların bir arada yaşayabildiği ve insanların bu farklılıklar içinde kendi yollarını çizdiği bir yer (Kısa Dalga, 2021).

Boğaziçi direnişi eylemlerinde 108 kişinin gözaltına alındığı haberi Cumhuriyet'te "Boğaziçi Üniversitesi'ne Polis Girdi" başlığı ile yer almış, haberde "Çevik kuvvet ekipleri, Rektörlük binasının kapısında bekleyen öğrencilere copla müdahale etti. Müdahale sonrası İstanbul Valiliği'nden yapılan açıklamaya göre, Güney Kampüs' teki eylemde 51 öğrencinin, üniversite dışında yapılan eylemde de 108 kişinin gözaltına alındığı duyuruldu" denilmiştir (Cumhuriyet, 2021).

Gazete Manifesto'nun (2021) sitesinde 2 Şubat 2021 tarihinde yayınlanan habere göre, gözaltında kalan Boğaziçili bazı öğrencilerin açıklamaları şu şekilde verilebilir:

Öğrenci E.E: "Gözaltılar yapılırken ise her bir öğrencinin üzerine en az 10 polis çullandı. Bir arkadaşımızın ayağı çatladı. Bir arkadaşımızın çenesi yerinden çıktı ve bir arkadaşımız ise kafasına aldığı darp nedeniyle travma geçirdi."

Öğrenci E.Ü: “Polis uyarı yapmadan üzerimize saldırdı. Darp edildik. Kollarımız ve vücudumuzda morluklar oluştu. Cinsiyetçi küfürlere ve polisin cinsel saldırısına maruz kalan arkadaşlarımız oldu. Saatlerce gözaltı aracında havasız bekletildik.”

Öğrenci K.Ç: “Polis çemberi altında bulunduğum sırada kalçam iki kere avuçlanarak sıkıldı. Fark ettiğim anda arkamı döndüğümde yalnızca 4 çevik kuvvet polisi olduğunu gördüm. Tepki göstererek uzaklaşmalarını söyledim ve kolumda bulunan iki sivil polise “kalçama dokundular” dediğimde hiçbir tepki göstermeden cevap vermediler.”

Öğrenci M.S: “Kafa falan hiç gözetmeden tekme attılar. Yere yatırıp ters kelepçe taktılar. Kelepçe takarken de darp ettiler. Çenesi çıkan, kafa travması geçiren arkadaşlarımız oldu. Beni yerde sürükledikleri için bacaklarım morardı.”

Öğrenci T.K: “Polis uyarı yapmadan bize saldırdı. Ters kelepçe yaptılar. Vücudumda morluklar oluştu. Polisin işkencesi çok görünürdü. Saatlerce ters kelepçeli bekledik. Gözaltı sırasında da tehditler savurdular, hakaret ettiler. ‘Bizim yüzümüzü iyi ezberleyin, yine karşılaşacağız’ dediler” (Gazete Manifesto, 2021).

Gözaltına alındıktan sonra serbest bırakılan öğrencilerden Dev-Güç üyesi Bekir ACAR da gözaltı sürecine ilişkin yaptığı açıklamada, “Ters kelepçe ile 10 saat boyunca gözaltı aracında bekletildik. Hastanede polisle beraber muayeneye zorlandık. Türlü işkence yöntemleri ile karşı karşıya kaldık” (Cumhuriyet, 2021). Demiştir.

İnternet haber sitesi Diken’de yer alan habere göre “1 Şubat’ta Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüs’teki oturma eylemi sırasında gözaltına alınan 159 kişiden 98’i ertesi gün salınmış, 10’una ise ev hapsi verilmişti. Kalan 51 kişi emniyetteki işlemlerinin ardından Çağlayan’daki İstanbul Adalet Sarayı’na getirildi. 51 öğrenciden 30’u tutuklama talebiyle mahkemeye sevk edildi. 12’si için ev hapsi verildi, dokuzu ise adli kontrolle serbest bırakıldı” (Diken, 2021). Avukat Tuba TORUN, Gazete Duvar’da (2021) yayınlanan makalesinde öğrencilerin yaşadığı şiddeti şu şekilde yorumlamıştır:

Öğrencilerden biri 24’üncü saatte sağlık kontrolüne getirildiğinde ağlıyordu. Nedenini sordum. “Buraya getirilirken polis aracında, en yüksek seste ve defalarca korkunç bir şarkı dinlettiler bize” dedi. “Çevik kuvvet şarkısı” olarak biliniyor. Sözleri suç teşkil eden berbat ve barbar bir şarkı. Psikolojik şiddet, yani işkence. Normalde, bir hukuk devletinde o polislerin cezalandırılması gerekiyor. Öğrencilerden biri yanıma yaklaşip “Biz bunlarla mı döneceğiz?” diye sorunca dayanamadım açıkçası; “Öğrencilere berbat şarkılarınızı

dinletmekten vazgeçin, bu nasıl bir zevk alma anlayışı?” deyiverdim. Karşılığında sadece sırtttılar. Geldiğimiz nokta işte bu kadar çirkin” (Torun, 2021).

Yapılan açıklamalar, Türkiye’de üniversite öğrencilerine yönelik fiziki polis şiddetinin yanı sıra” psikolojik” şiddetinin boyutunu ve polislerin iktidarın bakış açısını ve öğrenciyi potansiyel tehdit olarak nasıl içselleştirdiğini göstermektedir.

3.1.4. Direnişin Medyaya Yansımaları

Genel tabloya baktığımızda: Cumhuriyet, Milliyet, Sözcü, Birgün gibi muhalif çizgide yer alan gazeteler direnişin ilk gününden itibaren yanında yer alıp olayları günü gününe takip edip kamuoyu ile paylaşırken, iktidara yakınlıklarıyla bilinen A Haber, Star TV, ATV, Anadolu Ajansı, Sabah, Yeni Akit, Star, Takvim ve Yeni Şafak Gazetesi gibi gazeteler direnişin karşısında yer almış, eylemi ve yaşanan polis şiddetini ya görmemiş ya da iktidar lehine haberleştirerek karşı kutup oluşturmuşlardır. Direnişi destekleyen medya haberlerini şu şekilde verebiliriz:

İktidarın *“Türkiye’de kimse iktidarı protesto etmek için toplantı ve gösteri yapamaz”* şeklinde gayet açık bir mesaj verdiğini savunan T24 yazarlarından Hukukçu, Diplomat ve Milletvekili Rıza TÜRME’N’e göre *“Yaparsa, hukuk falan dinlemeden tepesine binilir. Bu mesajın, hukuk devletin geçerli olduğu, demokrasiyle yönetilen bir ülkede yeri yok. Boğaziçi Üniversitesi olaylarıyla, Türkiye’yi yöneten rejimin gerçek yüzü bir kez daha ortaya çıktı”* (Türmen, 2021).

Prof. Dr. Melih BULU’nun atanmasıyla başlayan girişimlerin sadece Boğaziçi’ne değil tüm üniversitelere yönelik yapıldığını savunan Evrensel Gazetesi yazarlarından İhsan ÇARALAN’a göre: *“Tek adam yönetiminin “fikri iktidarı”nın önünde engel olarak gördüğü, “Özerk ve Demokratik Üniversite” anlayışının, tüm üniversitelerde tasfiyesini amaçlayan, üniversiteyi iktidarın “dikensiz gül bahçesi”ne dönüştürme amaçlı operasyonun birer parçasıdır”* (Çaralan, 2021).

Gazeteci Altan ÖYMEN (2021), yaşanan sürecin unutulmaması için yazılması gerektiğine vurgu yaparak gazetecilere *“Bol bol yazın. Bu dönemde bugün yazılmayan, ama daha sonra yazılacak çok şey var. Onlar tek tek kayda geçirilmeli”* demesi hem günümüz Türkiye’sinin baskıcı iktidarı hem de bu baskı karşısında pasifize ve taraf olmuş gazetecilerin durumunu anlamak açısından oldukça önemlidir (Öymen, 2021).

Türkiye'nin zor bir dönemden geçtiğini, rejim otoriterleştiğini ve iktidarın muhalifleri suç örgütü gibi gösterildiğini belirten Posta Gazetesi yazarı Oral ÇALIŞLAR (2021) Serbestiyet'e verdiği röportajda: *“Eli sopalı çeteler, eleştirel konuşmalar yapan siyasetçilere ve gazetecilere saldırıyor. Ölümle tehdit ediyor”* diyerek endişelerini dile getirirse de direnişin toplumda yarattığı olumlu havaya işaret ederek *“Karamsar olacak bir durum yok. Tersine, Boğaziçi direnişi toplumda yeni şeyler olduğuna işaret ediyor. Bir kıpırdanma hissediliyor”* (Çalışlar, 2021). Demıştır.

İktidarın rıza üretme kabiliyetini büyük ölçüde yitirdiğini söyleyen yazar Devrim ÇETİNOCAK'a (2021) göre: *“Bununla birlikte, tüm karar alma yetkisinin ve sorumluluğun tek bir kişiye sıkışması, iktidarın hamle yapma esnekliğini de elinden alıyor. Ak Parti'nin iktidarı tek bir kişide toplamak için attığı adımlar, bir üniversitenin rektörüne yönelik tepkileri doğrudan doğruya Erdoğan'ın yetkilerini sorgulayan bir konuma getirebiliyor”* (Çetinocak, 2021).

Gazeteci Fatih ALTAYLI (2021) 4 Ocak 2021 tarihli “Teke Tek” programında atanan rektörün Boğaziçi Üniversitesi'ni dünyanın en iyi 100 üniversitesi arasına sokma vaadini gerçekçi bulmadığını vurgularken, Gazeteci Cüneyt ÖZDEMİR, (Haber Global, 2021) 6 Ocak 2021 tarihinde Youtube hesabından yaptığı canlı yayında Prof. Dr. Melih BULU'nun üniversitede fark yaratamayacağını ve seçim teamüllerine aykırı olarak atandığını belirtmiştir (Haberturk TV, 2021).

Yapılan atamayı *“Kayyum Rektör Bulu ve onu atayan zihniyet daha şimdiden mahkûm olmuştur.”* şeklinde yorumlayan Evrensel Gazetesi yazarlarından Ender İMREK'e (2021) göre, üniversite özerkliğinin yok sayıldığı uygulamalara karşı akademinin gösterdiği duruş toplumun tüm kesimlerinden destek görmüştür (İrmek, 2021).

Yapılan medya taramasında rektör atamasını destekleyen, polis şiddetini normalleştiren ve öğrencilerin eylemlerini eleştiren iktidar mensuplarının yorumları ve iktidar yanlısı anaakım medya kaynaklarında yer alan eleştirel haberleri şu şekilde vermek mümkündür:

Direnşe karşı çıkan gazetelerden Yeni Akit Yazı İşleri Müdürü Ali KARAHASANOĞLU, (2022) eylemci öğrenciler arasında *“İslami kesimden”* öğrencilerin de bulunduğu şeklinde medyada çıkan haberlere cevaben Cumhurbaşkanı ERDOĞAN'ı savunan şu ifadeleri kullanmıştır: *“Başörtü yasağının kalkmasında da.*

İmam hatip liselerinin tekrar yaygınlaşmasında da. O liselere, sol kafanın tüm çığırkanlıklarına rağmen, diğer liselerle eşit tecrübede öğretmenleri görevlendirmesinde de. İmam hatiplere üniversite imtihanında uygulanan katsayı zulmünün kaldırılmasında da. Tayyip Erdoğan'ın çabasını inkâr edemezsiniz” (Haber7.com, 2022).

Yeni Akit Gazetesi, Türkiye Yazarlar Birliği Sendikasının açıklamasını 21 Şubat 2021 tarihli haberinde *“Boğaziçi provokasyonuna destek veren bir duyuru yayımlandı. 344 sözde şair, siyasetçi ve sanatçının imzaladığı bildiride, Rektör bahane edilse de LGBT'li sapkınlar da gündeme getirildi”* şeklinde vererek öğrencilere yapılan şiddet, gözaltı ve tutuklamaları iftira olarak nitelemiştir (Yeni Akit, 2021). Yeni Akit Gazetesi ayrıca Yunanistan'ın Sorbonne Üniversitesi öğrencilerinin direnişe verdiği desteği *“Yunanlardan Boğaziçi Üniversitesi'ne destek!”* başlığıyla vererek *“Aralarında birçok terör örgütü üyesinin de bulunduğu eylemlere Yunanistan'dan destek geldi”* ifadelerini kullanmıştır (Yeni Akit, 2021).

TGRT Haber, Boğaziçili öğrencilerin, Prof. Dr. Melih BULU'dan sonra atanan Prof. Dr. Naci İNCİ'yi protesto etmeleri haberini *“Boğaziçili öğrencilerden saygısızlık!”* başlığıyla vermiştir (TGRT Haber, 2021). Takvim Gazetesi Almanya'nın Berlin şehrinde direnişe verilen destek haberini *“Almanya'dan skandala destek geldi”* başlığıyla vererek *“PKK'nın eğitim merkezi haline gelen Almanya Berlin'de LGBT üyeleri Boğaziçi Üniversitesi eylemlerine destek verdi”* (Takvim, 2021). Demidir. Yeni Şafak Gazetesi görevden uzaklaştırılan akademisyenlerle ilgili yaptığı haberde *“Boğaziçi Üniversitesi'nin dört zorba akademisyeni görevden uzaklaştırıldı”* (Yeni Şafak, 2022). Başlığı kullanılmıştır.

Anadolu Ajansı'nın 1 Şubat 2021 tarihli haberine göre *“Anadolu Gençlik Derneği, Boğaziçi Üniversitesi'nde önceki günlerde öğrenciler tarafından hazırlanan sergide, İslam'da kutsal kabul edilen Kâbe'nin yer aldığı Mescid-i Haram'ın LGBT bayrakları ile tasvirini içeren görselin Kâbe'ye saygısızlık olduğunu sebep göstererek Beyazıt Meydanı'nda bir eylem düzenledi ve karşı protesto gerçekleştirdi”* (Anadolu Ajansı, 2021).

3.1.5. Direnişin Siyasete Yansımaları

Başta siyasiler olmak üzere çeşitli kişi, grup ve kuruluşlar medyada direniş karşı olumlu ve olumsuz çeşitli açıklamalar yapmıştır. İktidar ve muhalefette bulunan siyasilerin eyleme ve öğrencilere karşı tutum ve tepkilerini öğrenmek için süreç boyunca siyasilerin medyada yer alan açıklamalarına bakmak gerekir.

Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN olmak üzere iktidar cephesi direniş aleyhinde açıklamalar yaparken, tüm muhalefet partileri direniş destekleyen açıklamalar yapmışlardır. Zaman zaman direniş bizzat katılan muhalif partiler ve siyasetçilerin açıklamaları şu şekilde verilebilir:

Prof. Dr. Melih BULU'ya tepki gösteren öğrenciler ve akademisyenlerin yanında olduğunu belirten İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İMAMOĞLU, partizanlığın her yerden sökülüp atıldığında Türkiye'nin çok güçlü bir olacağını vurgulayarak *"Ülkenin en güzel beyinleri yurtdışına gitmeyecek. Her görüşten gençler geleceğimiz için birlikte çalışacaklar o zaman. Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve akademisyenlerinin haklı mücadelesinin yanındayım"* (Cumhuriyet, 2021). Demiştir.

Direniş destekleyenlerden CHP İstanbul İl Başkanı Canan KAFTANCIOĞLU *"Boğaziçi Üniversitesi ve destek veren diğer üniversite öğrencilerine bir vatandaş olarak teşekkür ediyorum her şeyden önce. Örgütlü dayanışmayla; üniversitelere intihal ya da kayyumla değil zekayla girilebileceğini bir kez daha gösterdikleri için"* (Cumhuriyet, 2021). Demiştir.

Ak Parti'nin 2002'de iktidara geldiğini, ancak geleneğini 12 Eylül Anayasası ve YÖK'ten aldığını savunan Emek Partisi Genel Başkanı Ercüment AKDENİZ *"Bu sadece BOÜ'deki bir tepki değil; bütün üniversitelerin tepkisidir. Korktukları da budur"* (Evrensel, 2021). Demiştir. *"Boğaziçili öğrencilerin haklı mücadelesinin yanındayız."* Diyen CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale KARABIYIK *"Gözaltılar ile öğrencilerin söz hakkı engellenmek isteniyor. Gençler düşüncesini özgürce söyleyebilmelidir"* (Evrensel, 2021). Demiştir.

Üniversitelerin tüm bileşenlerinin demokratik katılımıyla yönetimin belirlenmesinden yana olduklarını söyleyen HDP Eğitim Politikaları Sözcüsü Sevtap AKDAĞ KARAHALI yapılan atamanın HDP'li belediyelere yapılan kayyım

atamalarına benzeterek “*Bu tek adam rejiminin ülkenin tümüne dönük bir yaklaşımdır. Üniversiteler de bu yaklaşımdan muaf olamadı*” (Evrensel, 2021) Demiştir.

2016’da gözaltına alınan ve hala Edirne Cezaevinde bulunan ve kendisi de bir hukukçu olan HDP Eski Genel Başkanı Selahattin DEMİRTAŞ “*Bana göre Boğaziçi direnişi zaten kazanmış durumdadır. Bu kazanımın pratik sonuçlarını görmemiz için biraz daha zamana ihtiyaç var sadece. Bu haliyle bile Boğaziçi deneyimi, direniş kültürüne sağladığı katkıyla tarihsel rolünü oynamıştır*” (Kronos, 2021). Demiştir.

Boğaziçi Direnişi’nin, saray rejimine karşı yeni muhalefet dalgasına dönüştüğünü savunan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Erkan BAŞ “*Bu direniş, Boğaziçi Üniversitesi’yle sınırlı kalmayan, önce tüm gençlik ve akademi dünyasına, sonra da tüm ülkeye yayılan bir tepki oluştu. Bunda en büyük pay Boğaziçi Direnişi’ni ısrarla ve kararlılıkla sürdüren öğrenciler ve akademisyenlere ait. Boğaziçi direnişi ülkemizde saray rejimine karşı yükselen yeni muhalefet dalgasının itici güçlerinden biri olmuştur diyebiliriz*” (İleri Haber, 2021).

Halkların Demokratik Partisi Eş Genel Başkanı Pervin BULDAN ve eski Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Muharrem İNCE, direnişçi öğrencilerle bir araya gelerek destek vermişlerdir (Bianet, 2021). Direnişi eleştiren siyasetçilerin açıklamaları ise şu şekildedir:

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN yaptığı açıklamada yapılan rutin bir atamanın kışkırtmak için kullanıldığını söyleyerek eylemci öğrenciler için “terörist” ifadesini kullanarak:

Bu kirli senaryonun aktörlerini, Cumhuriyet Mitinglerinde darbe çağrısı yaparken gördük. Gezi olaylarında esnafın malını mülkünü yağmalarken gördük. Bunları Bezmiâlem Valide Sultan Camii’ni işgal ederken, orada bira kutularıyla beraber nasıl bir işgalci hareket yaptıklarını da gördük. Dolmabahçe’deki Başbakanlık Ofisi’ne kalkıp da kanal açmak suretiyle nasıl görüntüler verdiklerini gördük (DHA, 2021). Şeklinde suçlamalarda bulunmuştur.

Boğaziçili öğrencilerle görüşmediği için eleştirilen Cumhurbaşkanı ERDOĞAN, 4 Ocak’ta yapılan eyleme katılan CHP İstanbul İl Başkanı Canan KAFTANCIOĞLU’nun Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi militanı olduğunu iddia ederek şu açıklamayı yapmıştır “*Ben öğrencilerle niye görüşeyim? Öğrenciler önce bir defa bu işin içinde değil. Bu işin içinde olan teröristler var. Ne yazık ki*

öğrencilikle alakası olmayan. İşte CHP'nin bakıyorsunuz İstanbul İl Başkanı orada. Zaten kendisi bir DHKP/C militanıdır” (DHA, 2021).

MHP Genel Başkanı Devlet BAHÇELİ, yaptığı yazılı açıklamada *“Boğaziçi Üniversitesi'ne yasal yollardan rektör atanmış ve konu kapanmıştır. Buna tahammül edemeyenlerin şanslarını fazla zorlamamaları, anarşist projelere kapılmamaları hassaten tavsiyemdir” (Aykırı, 2021).* İfadelerini kullanarak, eylemleri *“başı ezilmesi gereken bir komplo”* olarak nitelendirmiştir. *“Siyasi kimlik taşımak demokrasilerde suç değildir” (Euronews, 2021).* Diyen AK Parti Sözcüsü Ömer ÇELİK yapılan atamayı desteklemiştir

Bir başka habere göre İç İşleri Bakanı Süleyman SOYLU, olaylardan 3 gün önce Cemil Bayık'ın gün HDP'ye talimat verdiğini, olayların Osman KAVALA'nın oluşturmuş olduğu bir sistemle finanse edildiğini, gözaltına alınmış protestocuların DHKP-C ve TKP/ML mensubu olduklarını ve Gezi Parkı olaylarının da aynı şekilde meydana gelmiş olduğunu iddia etmiştir (CNN Türk, 2021).

Dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU da öğrencilere karşı benzer suçlamalarda bulunarak: *“Daha önceki bazı gösterilerde olduğu gibi burada öğrenci olmayıp da her zaman olduğu gibi Vandalizm'i ön plana çıkarmaya çalışan, aynı şekilde devlete karşı olan grupların, bu işin içine girdiğini görüyoruz” (Memur Haber, 2021).* Demiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı Mustafa ŞENTOP, meselenin dış güçler olgusuna vurgu yaparak *“Buradaki mesele biraz daha geniş. Bütün dünyada yavaş yavaş özellikle çevremizde gelişen, Rusya'daki olaylarla beraber birlikte baktığımızda sanki bir süre sonra yapılması düşünülen, beklenen muhtemel olaylar için burada bir eylemlilik çekirdeği oluşturmak, bunu sıcak tutmak gibi bir amaç varmış gibi düşünüyorum” (CNN Türk, 2021).* Demiştir.

3.1.6. Direnişin Akademiye Yansımaları

Yapılan medya taramasında ortaya çıkan sonuca göre Boğaziçi Direnişi en büyük desteği çeşitli üniversiteler ve akademisyenlerden almıştır. Boğaziçi Direnişi: İstanbul Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Dokuz Eylül

Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, Osmangazi Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Mersin Üniversitesi , Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi , Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi öğrencileri tarafından direniş boyunca çeşitli protesto eylemleri yapılarak desteklenmiştir (Sendika, 2021). Atamayı farklı açılardan yorumlayarak direnişi destekleyen akademisyenlerin yorumlarını şu şekilde vermek mümkündür:

Sputnik'in 2 Şubat 2021 tarihli haberine göre, Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cem SAY, atamayı *“Bazı yerlerde bizim anladığımız anlamda direkt seçim olmayabilir ama hiçbir yerde üniversiteden kimsenin ruhu duymadan o şehirde bile oturmayan, o üniversiteye hiç ayak basmamış, hiç okumamış birkaç kişi tarafından gizli kapalı bir süreç içinde özgeçmişlerinin değerlendirilip bir tanesinin paraşütle atanması yoktur. Büyük bir kurum bu şekilde idare edilemez”* (Sputnik Türkiye, 2021). Şeklinde değerlendirmiştir.

Yapılan atamanın Boğaziçi bileşenleri üzerinde olumsuz bir psikoloji yarattığını savunan Prof. Dr. Ersin KALAYCIOĞLU yapılan atamayı *“dikkate alınmamak, insan yerine konulmamak”* (T24, 2021). Şeklinde yorumlamıştır. Üniversitelerdeki kalitesizliğin en büyük nedeninin liyakatsizlik olduğunu, üniversitelere dil bilmeyen hocaların yerleştirildiğini savunan Akademisyen ve Büyükelçi Yusuf Ziya ÖZCAN *“Boğaziçi yıkılsa da Erdoğan kararından vazgeçmez. İstifa etmeli ama Erdoğan buna izin vermez. Çünkü Erdoğan, Melih Bulu'dan söz almıştır”* (Cumhuriyet, 2021). Şeklinde yorum yapmıştır.

Yapılan rektör atamasının özveriyle çalışan hocalar üzerinde bir motivasyon kaybı yaratacağını savunan İktisat Tarihcisi Şevket PAMUK, yapılan atamayı *“Siz bir bölüme bir iki kişi, hiç liyakat bakımından yeri olmayan kişileri getirip koyarsanız, ondan sonra o bölümde her şey bozulur”* (Sözcü, 2021). Şeklinde yorumlamıştır. Merkezileşmeye bağlı otoriter yapının, üniversitelere zarar verdiğini savunan Siyaset Bilimi Profesörü Üstün ERGÜDER, yaptığı açıklamada: *“Boğaziçi Üniversitesi üzerindeki baskının artmasından endişeliyim. Sürecin yurtdışında büyük yansımaları olacaktır. Zarar gören ülkemiz oluyor”* (Milliyet, 2021). Demiştir.

Atamanın 2016 OHAL dönemi ve KHK uygulamalarının sonuçlarından olduğunu savunan Fizikçi Ayşe ERZAN'a göre *“Birdenbire paraşütle ve işte 2016*

OHAL döneminin esiri bir KHK'nın daha da zecri aşamalarına varıldıktan sonra tek kişilik bir atama yöntemiyle Boğaziçi Üniversitesi'nin başına gelen bir kişi bu üniversite tanımına uymamaktadır” (Siyasi Haber, 2021). Harvard Üniversitesi'nden Ekonomist Dani RODRİK, ortaya atılan “intihal” iddiaları için “Atanan rektör hakkındaki intihal iddialarının bağımsız bir akademik kurul tarafından incelenmesi gerekmektedir” (Medyascope, 2021). Demiştir.

Asıl sorunun atanan kişinin özellikleri olmayıp siyasi bir atama yapılması olduğunu belirten Türk-Amerikalı Ekonomist Daron ACEMOĞLU “Üniversiteler için siyasi atamanın bedeli çok yüksek olur, Herhangi bir yerde siyasi atama yaptığınız zaman buranın bağımsızlığını, özerkliğini kaybetmiş oluyorsunuz. Türkiye'deki bilimin geri gitmesi bunun bir sonucu olur” (Acemoğlu, 2021). Şeklinde endişelerini dile getirmiştir. Tarihçi Yazar ve Akademisyen Zafer TOPRAK yaptığı açıklamada: “Üniversiteler, emir komuta zincirinin olacağı, yürüyeceği kurumlar değildir” (Bilim Akademisi, 2021). Demiştir.

İş başına gelen rektörün üniversitenin içinden belli bir prosesten bir komiteden geçtikten sonra atanması gerektiğini savunan Biyomedikal Mühendisi Mehmet TONER, atamayı “tepeden inme” olarak değerlendirerek “Bu dünyanın hiçbir yerinde yani en azından demokratik ülkelerin hiçbirinde uyumlu bir atama şekli değildir” (Bilim Akademisi, 2021). Demiştir. Demokratik, özerk, özgür ve katılımcı üniversiteyi savunduklarının altını çizen Akademisyen, Tıp Profesörü ve Tıp Tabipleri Birliği Başkanı Raşit TÜKE, yaptığı açıklamada “Bununla ilgili mücadelemizi sürdüreceğiz, Boğaziçi'nde direnen öğrencilerin ve akademisyenlerin yanında olmaya devam edeceğiz” (İş- Tabip, 2021). Demiştir.

Boğaziçi'nde diğer devlet üniversitelerinden farklı olarak, yukarıdan rektör ya da dekan baskısı değil, aşağıdan yukarıya yönetim olduğunu vurgulayan Profesör İzzettin ÖNDER'e göre “Dekan ve rektör bunu onaylar sadece. O tür kararlarda rektörün bir kanaati olmaz Boğaziçi'nde. Bu tabi AK Parti hükümetinin yapısına ters bir şey. Bu demokratik yönetim Ak Parti'nin iklimine uymadı” (Duruş Haber, 2021).

Alınan kararın okulda ve uluslararası akademik camiada nasıl algılanacağını öngörememenin bir basiret tutulması olduğunu belirten Tarihçi, Akademisyen Cemal KAFADAR'a göre: “Bu karar şu anda tedaris ve tetkik ile uğraşması beklenen hocalar

ve öğrenciler için büyük bir vakit israfı, büyük bir üzüntü kaynağıdır” (Boğaziçi Akademi, 2021).

Atamayı siyasi bir hamle olarak değerlendiren Prof. Dr. Veteriner Hekim ve Akademisyen Tahsin YEŞİLDERE, yaptığı açıklamada “Akademiye 2009’da girip çok kısa süreli akademik hayatı olan bir kişi Boğaziçi gibi uluslararası tanınırlığı olan Türkiye’nin en önemli üniversitesine rektör atanıyor. Bu tamamen siyasi bir atamadır” (24 Saat Gazetesi, 2021). Demiştir.

Boğaziçi Üniversitesi’nin 150 yıllık siyasi ideolojik kimliklerden daha üstte bir bağlılık yaratmış bir geleneği olduğunu savunan İlahiyatçı ve Akademisyen Mustafa ÖZTÜRK “150 yıllık siyasi ideolojik kimliklerden daha üstte bir bağlılık yaratmış bir geleneği olan Boğaziçi şimdi yapılan bu uygulamayla geleneklerini tamamen kaybederek teslimiyetçi bir ruhla ‘tamam biz beyaz bayrak çektik’ demeyecekler, bence daha fazla kenetlenecekler, daha fazla bilenecekler” (Medyascop, 2021). Demiştir.

Atamanın partili bir cumhurbaşkanı tarafından yapılmasının sakıncasına vurgu yapan Ekonomi ve Siyaset Bilimi Profesörü Timur KURAN’a göre “Büyük sorun atanan şahıs değil. Atamanın cumhurbaşkanı tarafından yapılması, üniversite fiilen ona bağlanmış oluyor. Türkiye’de güçlerin bir elde toplanmasına bir halka daha eklenmiş oluyor” (ÖTK BOUN, 2021). Boğaziçi Üniversitesi’nin verdiği mücadelenin 45 yıl önce ODTÜ’nün yaptığı mücadelenin benzeri olduğunu savunan ODTÜ Emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Uğur ERSOY (2021) ODTÜ’ye ait Baraka adlı yayın organına yaptığı açıklamada, Boğaziçi’nin bunu sadece şu an kendisinin yaşadığı sorun için değil tüm üniversiteler için yaptığını vurgulamıştır (Ersoy, 2021).

3.1.7. Direnişin Sivil Toplum Kuruluşlarına Yansımaları

Boğaziçi Direnişi çeşitli sivil toplum kuruluşlarından da büyük destek görmüştür. Yapılan açıklamaları şu şekilde vermek mümkündür:

Üniversitelere kayyum rektör istemediklerini ve buna karşı mücadele etmeye devam edeceklerini söyleyen Eğitim Sen İstanbul 6 No’lu Üniversiteler Şubesi adına açıklama yapan Şube Başkanı Beyzade SAYIN “Bütün bunlar, Saray rejiminin ve Kayyum Bulu’nun nasıl bir yönetim tarzı benimseyeceğinin ve Boğaziçi’ni nasıl bir 4 yılın beklediğinin somut göstergesidir” (Evrensel, 2021). Demiştir. Evrensel’in aynı

haberine göre, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde Baldur ve Systemair HSK'de çalışan işçiler, “*öğrenciler hepimizin geleceği*” diyerek Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine destek vermiştir.

DİSK Genel Başkanı Arzu ÇERKEZOĞLU Twitter hesabından yaptığı açıklamada “*Üniversiteler rektörünü, halk belediye başkanını, işçiler sendikasını seçmek istiyor. Bu taleplere saldırmak demokrasiye saldırmaktır*” (Evrensel, 2021). Demiştir. Birgün Gazetesi'nin 21 Şubat 2021 tarihli haberine göre, Sinema ve dizi oyuncuları Hazal KAYA, Bülent Emrah PARLAK, Rıza KOCAOĞLU ile şarkıcı Derya KÖROĞLU, Armağan ÇAĞLAYAN, Gazapizm, Sıla GENÇOĞLU, Mabel MATİZ, Şevket ÇORUH da dahil sosyal medyadan pek çok ünlü isim paylaşımlarla Boğaziçi Üniversitesi'nde yaşanan polis müdahalesi ile göz altılara tepki göstermiştir (Birgün, 2021). Gazete Duvar'ın 21 Şubat 2021 tarihli haberine (2021) göre “Türkiye Yazarlar Sendikası Yönetim Kurulu'nun, Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi olan ya da olmayan bütün yazarları, şairleri, gazeteci ve sanatçıları, üniversitelerin özerkliğini, bilim ve sanatın özgürlüğünü ve insan haklarını savunmak üzere imza vermeye çağırdığı açıklamasında şu ifadeler kullanılmıştır:

Mafya babasından ilahiyat fakültesi dekanına, işçileri bakanından karakol polisine kadar elinde bir güç olduğunu düşünen herkes öğrencileri ve muhalif kesimi fütursuzca tehdit etti. Devletin bilimi, sanatı, muhalif ve entelektüel refleksleri düşmanlaştırması, her türlü muhalif düşünceye karşı âdeta düşük yoğunluklu bir savaş sürdürmesi Türkiye'nin itibarı, demokratik değerleri ve geleceği adına kaygı vericidir (Gazete Duvar, 2021).

DW'de 8 Şubat 2021 tarihinde yayınlanan habere (2021) göre “*Protestolara aralarında Orhan PAMUK, Elif ŞAFAK, Zülfü LİVANELİ, Ece TEMELKURAN, Ataoğlan BEHRAMOĞLU, Ahmet ÜMİT, Ayhan GEÇGİN, Can DÜNDAR, İhsan Oktay ANAR, Aslı ERDOĞAN, Murathan MUNGAN, Oya BAYDAR gibi tanınmış yazarların bulunduğu 147 yazar "Aşağı Bakmayacağız" başlıklı bir basın açıklaması ile destek verdi*” Yazarların basın açıklamasında şu ifadelere yer verilmiştir:

En üst kamu otoritelerince kullanılan nefret söyleminin, öğrencilerin terörist diye yaftalanmasının, hukuksuz gözaltılarının ve polis şiddetinin Türkiye'nin ‘anayasal bir hukuk devleti olmaktan çoktandır uzaklaştığının yeni bir kanıtı’ olduğunu ifade eden yazarlar, “Bizler günlerdir direnenlerin ölü kelimelemlerin yükünü aldığımızı, dili canlandırdığımızı, tahakkümün pasını silip attığımızı, ülkenin önünde bin bir olasılıkla dolu yollar açtığımızı görüyoruz. Edebiyatçılar olarak bu şenliğe coşkuyla katılıyoruz. Boğaziçi Üniversitesi'ndeki direnişinin yanındayız. Zulme ve baskıya boyun eğmeyeceğiz. Aşağı bakmayacağız (DW, 2021).

147 yazar ve sanatçının yaptığı basın açıklamasının ardından 173 gazeteci de 'Boğaziçililer yalnız değildir!' başlıklı bir metin yayımlamış, metinde şu açıklamaya yer verilmiştir:

Yaşananları objektif bir şekilde aktarmakla yükümlü olan ve bir kamu görevi icra eden biz gazeteciler, demokratik haklarını kullanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin ve onlara destek veren akademisyenlerin kriminalize edilmesi çabasını reddediyoruz. Sansür, baskı ve tehditlerle halkın haber alma hakkının önüne çıkartılan her türlü engellemelere itiraz ettiğimiz gibi, görevini yapmaya çalışan meslektaşlarımızı hedef alan polis şiddetine de karşıyız. Gazeteciler taraf değil tanıktır, işini yapan meslektaşlarımıza yönelik engelleme, yaralamaya varan ağır şiddet ve gözaltların kabul edilemez olduğunu bir kez daha tekrarlıyoruz (Cumhuriyet, 2021).

Cumhuriyet Gazetesi'nin 2 Şubat 2021 tarihli haberine göre, Boğaziçi Üniversitesi eylemleri sırasında birçok muhabir ve basın emekçisinin polis tarafından şiddete maruz bırakılması, TGS, TGC ve DİSK Basın-İş gibi meslek örgütleri ve kuruluşları tarafından kınanmıştır. Türkiye Gazeteciler Sendikası tarafından yapılan açıklamada, *“Plastik mermilerle, kamera kırarak, darp ederek uygulanan bu engelleme politikası bizi yıldırılmaz. İnadına gazetecilik”*, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından yapılan açıklamada *“Kamuoyunu etkileyen her olayın ardından gazetecilere yönelik yapılan saldırı, halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkına yönelik bir saldırıdır”*, DİSK Basın-İş' tarafından yapılan açıklamada ise *“Gazeteciler hedef tahtanız değildir. Dün Kadıköy'deki Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine destek amaçlı yapılan eylemde devletin gücü basın üzerinde sınandı”* (Cumhuriyet, 2021). Denilmiştir.

Evrensel'in 5 Ocak 2021 tarihli haberine (2021) göre, Boğaziçi Üniversitesi Mezunlar Derneği ve Eğitim Sen İstanbul 6 No'lu Üniversiteler Şubesi direnişe destek verdiklerine dair basın açıklaması yapmışlardır. Boğaziçi Üniversitesi Mezunlar Derneği yaptığı basın açıklamasında *“Boğaziçi Üniversitesi geleneğinin korunarak yarınlara aktarılması için yapılan tüm uygulamaların bilim odaklı olmasının takipçisiyiz. Üniversitemizin ilkeleri, düşünce özgürlüğü ve seçim iradesine yapılan müdahaleleri kabul etmiyoruz. BÜMED olarak; öğrencilerimizin, akademisyenlerimizin ve idari kadromuzun yanında olmaya devam edeceğiz”* (Evrensel, 2021). Demıştır. İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı İstanbul şubeleri, yaptıkları ortak yazılı açıklama şu şekildedir:

“Devleti yönetenleri hukuka ve insan haklarına uygun davranmaya, halkı kutuplaştıracak ve düşmanlaştıracak politikalarından vazgeçmeye, öğrencilerin haklı

itirazları doğrultusunda YÖK kanunu ve üniversitelerin özerkliğine aykırı uygulamaların sonlandırılması noktasında adım atmaya, öğrenciler ve üniversiteler üzerinde kurulan baskıya son vermeye çağırıyoruz” (Evrensel, 2021).

Medya, siyaset, akademi ve sivil toplum kuruluşlarının yaptığı açıklamalar incelendiğinde ortaya çıkan sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Direnişi destekleyenler, üniversitelerin ve akademinin özerkliği, rektör atamalarının üniversitelerde seçimle yapılması ve kendi bünyesinden birinin seçilmesi gerektiğini öncelmişlerdir. Ayrıca geçmişte AK Parti’de aktif görevlerde bulunan siyasi kimliği açık birinin cumhurbaşkanı kararı ile rektör olarak atanmış olması, öğrencilere uygulanan polis şiddeti ve gözaltılarının hukuksuzluğu, eylem sürecinde ortaya çıkan “akademik intihal” skandalı, destekleyenlerin vurguladıkları diğer konular olmuştur.

2. Bazı akademisyenler Prof. Dr. Melih BULU’nun siyasi geçmişinin yapılan atamaya aykırı olduğunu dile getirseler de akademiden gelen tepkilerin geneline bakıldığında ortak paydanın ve asıl rahatsızlık duyulan şeyin, atanan kişiden ziyade kim tarafından ve nasıl atandığının olduğu görülmektedir. Burada korunmak istenen ise üniversitenin özerk yapısı ve iç kültürüdür.

3. Direnişi destekleyenlerin buldukları bir diğer ortak payda ise polis tarafından öğrencilere karşı kullanılan orantısız güç ve şiddettir. Yapılan açıklamalarda şiddet vandalizm olarak nitelendirilip direniş süresince yaşanan hukuksuzlukların tek adam rejiminin sonuçları olduğu vurgulanmıştır.

4. Direnişi eleştirenlerin vurguladıkları en önemli konu, eylemlerin farklı illegal örgütler tarafından organize edildiği iddiası olmuştur. Ayrıca yapılan açıklamalarda rektörün cumhurbaşkanı tarafından atanmasının desteklendiği ve siyasi bir kimliğe sahip olmanın suç olmadığı savunulduğu görülmektedir. LGBT ve Kâbe argümanı ise direnişi eleştirenlerin ayrıca önemle vurguladıkları diğer bir konu olmuştur.

Bu bağlamda genel tabloya baktığımızda, Boğaziçi Direnişi hem eski öğrenci eylemleri hem de günümüzde yaşanan çeşitli toplumsal protesto ve eylemlerle kıyaslandığında ortaya farklı bir sonuç çıkmaktadır. Bu da direnişin neredeyse tüm kesimlerden büyük destek gördüğü ve sadece iktidar partisi ve iktidar yanlısı ana akım medya tarafından doğruluğu kanıtlanmamış, etkisi zayıf argüman ve ithamlarla

eleştirildiğidir. Direnişin aldığı destek daha geniş kitleler ve mecralara yayılırken, verilen olumsuz tepki çok dar bir alana sıkışmıştır.

Tartışılması gereken bir başka önemli konu da diğer üniversite öğrenci eylemlerinden farklı olarak Boğaziçi Üniversitesi'nin iki yıla yakın süren bu en uzun süreli öğrenci eyleminde, gücünü, Türkiye'deki siyasi konjonktürün de baskıcı etkisiyle çok eksik ve zayıf olan ve gitgide daha da daralan sivil toplumdan değil, “yaşamın her alanında düşünce özgürlüğünü savunan” kendi tarihi, yapısı ve iç kültüründen aldığıdır.

Sivil toplumcu Zafer ÇELER'e göre sivil toplum kavramı 18. Yüzyıl sonlarından itibaren tartışılmaya başlansa da güncel anlamda kullanılmaya başlaması neoliberal politikaların yayıldığı 80'li yıllarda gerçekleşmiştir. Çeler'e göre “*Devletin bu kadar güçlü olduğu siyasetin içerisinde devlet figürünün, devlet kurumlarının çok belirleyici olduğu toplumsal kültürlerde sivil toplum maalesef güdük kalıyor. Batı ülkelerinde ise ulusallık katılımı, vatandaş katılımı, kamusal ilgi dediğimiz şeyin kendisinin kökenlerini çok daha geçmişe dayanıyor*” (Çeler, 2019)

Boğaziçi Üniversitesi'nin kendi sitesinde yer alan tanım ise şu şekildedir:

“150 yılı aşan geçmişi ile akademik özerklik ve katılımcı yönetim anlayışını temel alan, yaşamın her alanında düşünce özgürlüğünü savunan Boğaziçi Üniversitesi, eğitim ve araştırma performansı ile dünyanın en seçkin üniversiteleri arasında yerini almış, kendisini fark yaratacak eğitim ve araştırmaya adanmış, mükemmeliyetçiliği benimsemiş bir kamu üniversitesidir. Türkiye'nin en iyi öğrencileri ile seçkin öğretim üyelerini özgür ve özgürlükçü bir ortamda bir araya getiren Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine kendi alanlarında güçlü bir donanım sağlarken, onlara kendilerini, Türkiye'yi ve dünyayı daha iyi tanımlarını sağlayacak bir sosyal ortam sunar. Boğaziçi Üniversitesi kültürünü temsil eden mezunlarımız bilimde, iş dünyasında, siyasette, sanatta diğer bir deyişle hayatın her kesitinde önemli roller üstlenmişlerdir” (BOUN, 2022).

3.1.8. Diğer Ülkelerin Boğaziçi Direnişi'ne Bakışı

Boğaziçi Direnişi sadece Türkiye'de değil, kullanılan dijital platformlar sayesinde Türkiye sınırlarını aşarak dünyanın çeşitli ülkelerinde de birçok kurum, kuruluş ve üniversitelerinden büyük destek görmüştür. Eylemin başlarında polisin öğrencilere müdahalesi ve orantısız güç kullanması, ardından çok sayıda öğrencinin göz altına alınması gibi olaylar dünya basınında 416 kez haber olarak yer almış, sosyal medya üzerinden yurt dışındaki üniversiteler, akademisyenler, öğrenciler ve sanatçılar tarafından 106, siyasiler tarafından 11 destek açıklaması yapılmıştır (BUİM, 2022). Bu çalışmada Türkiye medyasında, kaynak gösterilerek ve çok sayıda olayın “derlenerek”

haber yapıldığı 5 haber kaynağı seçilip incelenmiştir. İncelenen haberler şu şekilde sıralanabilir:

“ABD’li düşünürler Judith Butler ve Noam Chomsky’nin de aralarında olduğu 3 binden fazla düşünür, akademisyen, öğretmen ve doktora öğrencisi, Boğaziçi Üniversitesi’ndeki eylemlerde uygulanan polis şiddetini kınadı ve üniversite özerkliğini savundu. İmzacılar, Cumhurbaşkanı Tayyip ERDOĞAN tarafından Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne atanan Prof. Dr. Melih BULU’ya da istifa çağrısı yaptı” (Artı Gerçek, 2021). “Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği protestolar sırasında gözaltına alınan öğrencilerin serbest bırakılması çağrısında bulunarak yetkililerin LGBT bireyleri hedef alan nefret söylemlerini kınadı (Euronews, 2021).

Kuzey Amerika’da, Amerika Birleşik Devletleri’nin New York, Boston ve Seattle şehirleri ile Kanada’nın Vancouver kentinde dayanışma ve protesto gösterileri düzenlendi. Avustralya’nın Sidney ve Brisbane şehirlerinde de benzer etkinlikler gerçekleşti. Avrupa’da ise İsveç’te Malmö, Göteborg ve Halmstad, Belçika’da Brüksel, Almanya’da Münih ve Berlin, Hollanda’da Amsterdam, Fransa’da Paris, İrlanda’da Dublin olmak üzere destek amaçlı pek çok protesto meydana geldi. Dubai’de de pankartlar açan mezunlar tepkilerini gösterdi (T24, 2021).

İtalyan öğrencileri Boğaziçili öğrencilere destek olmak için bir kampanya başlatmasının ardından Sorbonne Üniversitesi öğrencileri "Her Yer Boğaziçi Her Yer Direniş" pankartlarıyla eylem yaparken, bir destek mesajı da Yunanistan'dan geldi.” Aynı habere göre “Yunanistan'dan Tüm Öğrencilerin Mücadele Cephesi (MAS) Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine yolladığı dayanışma videosu ile selamladı” (Halk Tv, 2021). Britanya’nın önde gelen gazetelerinden The Guardian’da yer alan konuyla ilgili haberde, “Türkiye’nin gençleri Erdoğan’a karşı tavır alıyor” (T24, 2021) Denilmiştir. Dış basında yer alan haberler incelendiğinde, direnişi destekleyen grupların en çok vurgu yaptığı ve eleştirdiği konunun Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN’ın ve “tek adam rejiminin öğrencilere karşı katı yaklaşımı olduğu ortaya çıkmıştır. Dış desteklerde polisin öğrencilere uyguladığı şiddet ve yaptığı gözaltları öne çıkarılan bir diğer husus olmuştur.

SONUÇ

1980’de Türkiye’de başlayan ve hızla yayılan neo-liberal politikalar üniversiteleri piyasalaştırmış, 12 Eylül darbesinden sonra kurulan YÖK, üniversiteleri ve öğrencilerini apolitikleştirme çabasına girmiştir. Tüm bunların sonucunda uzun süre durgunluk yaşayan üniversitelerde 1996’dan itibaren öğrenci eylemleri başlamıştır. Ancak 1996-2022 arasında gerçekleşen öğrenci eylemlerine baktığımızda Boğaziçi Direnişi’nin en geniş katılımlı, en çok ses getiren ve en uzun süren öğrenci eylemi olduğunu söyleyebiliriz.

Boğaziçi Üniversitesi protestoları, 2 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğüne Prof. Dr. Melih BULU’nun atanmasının ardından Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin bu atamaya tepkisiyle başlamıştır.

3 Ocak 2021 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi akademisyenlerinin yayınladığı “Kabul etmiyoruz, vazgeçmiyoruz!” başlıklı bildirin ardından 4 Ocak’ta başlayan ve sadece Boğaziçi Üniversitesi öğrenci, akademisyen ve mezunlarından oluşan protestolar, polisin eylemci öğrencilere müdahale edip 36 öğrenciyi gözaltına almasının ardından 6 Ocak 2021’de yapılan protestolara, İstanbul’da bulunan diğer üniversitelerin öğrencileri ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla büyüyen geniş çaplı bir eyleme dönüşmüştür. Bu yayımda, Boğaziçili öğrencilerin, 4 Ocak 2021 tarihinde sosyal medya platformu Twitter’da açtıkları “Boğaziçi Dayanışması” adlı hesabı düzenli ve etkin kullanmalarının büyük etkisi olduğu söylenebilir.

Direnin başlamasından 195 gün sonra Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Melih BULU, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince görevinden alınmış, yerine vekaleten yardımcısı Prof. Dr. Naci İNCİ atanmıştır. Medyada yer alan haberlere göre, direnişe katılan öğrencilerin çoğuna şiddet uygulanmış, gözaltına alınanlar ve tutuklananlar olmuştur. Aralıksız her gün sistemli bir şekilde devam eden protestolar, her hafta yapılan basın açıklamaları ile kamuoyuna duyurulmaya devam etmiştir.

AK Parti iktidarı saldırgan bir üslupla öğrenci ve akademisyenleri terörist ilan ederek, polis şiddeti ve çok sayıda gözaltı ile Boğaziçi protestolarını bastırmaya çalışmıştır. İktidar yanlısı medya da aynı dili kullanarak iktidarı desteklemiştir.

Bunun altında yatan sebep geçmiş iktidarlarda olduğu gibi bugün de öğrenci hareketlerinin iktidar için tehdit olarak görülmesidir diyebiliriz.

AK Parti iktidarının Boğaziçi Direnişi eylemlerinde kullandığı üslup ve yaklaşımın yeni bir durum değildir. Son on yılda gerçekleşen tüm öğrenci hareketleri ve toplumsal olaylarda aynı dil kullanılmış aynı devlet şiddeti uygulanmıştır. En yakın örnek olarak Gezi Parkı olaylarında yaşanan polis şiddetini vermek doğru olacaktır.

Elde edilen bulguları değerlendirdiğimizde; farklı ideoloji, kimlik ve yaş gruplarından öğrencilerin başlatıp sürdürdüğü Boğaziçi Direnişi'nin Türkiye tarihinde 1960 ve 1980 darbeleri öncesinde yaşanmış öğrenci eylemlerinden farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz. Eylem, eski öğrenci hareketlerinde olduğu gibi belli bir grup öğrencinin inisiyatifinde biçimlenmemiş , aynı siyasi ideolojiye mensup öğrenciler tarafından ve “siyasi bir amaç” doğrultusunda gerçekleştirilmemiştir. Tüm farklılıklarına rağmen üniversitenin bütün bileşenleri kendilerinin belirledikleri çeşitli yöntemler ile eylemin birer paydaşı olmuşlardır.

Ayrıca eylemin başlama, duyurma ve sürdürülme sürecindeki yöntemlerine ve sosyal medya platformlarını kullanarak örgütlenmelerine bakarak Boğaziçi Direnişi'nin geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilen eski öğrenci eylemlerinden ayrıldığını söylemek mümkündür.

Boğaziçi Üniversitesi'nde başlayan protestolar, Prof. Dr. Melih BULU'nun görevden alınması ve yerine Prof. Dr. Naci İNCİ'nin atanmasından sonra da Temmuz 2022 tarihine kadar aynı kararlılıkla devam etmiştir. Geline nokta, Prof. Dr. Melih BULU'nun görevden alınması, verilen mücadelenin amacına ulaştığı anlamına gelmesede direnişin attığı bir geri adım olarak nitelendirilebilir. Boğaziçi Direnişi'nin, özerk demokratik üniversite mücadelesine yansımalarının nasıl olacağı ise ilerleyen dönemlerde ortaya çıkacaktır.

Direniş başta çeşitli üniversiteler ve akademisyenler olmak üzere; medya, siyaset, sivil toplum kuruluşları ve toplumun her kesiminden büyük destek görmüştür. Dünya basınının da büyük ilgi gösterip gündemine taşıdığı direniş, iktidar ve iktidara yakın medya tarafından eleştirilmiştir.

Veriler değerlendirildiğinde, üniversite öğrencilerinin dünden bugüne mevcut iktidarlar ve uygulamaları ile sürekli bir çatışma halinde oldukları, zaman zaman

üniversiteleri ilgilendiren uygulamalara verilen tepkiler şeklinde olsa da özellikle toplumsal sorunlara karşı diğerlerinden daha duyarlı yaklaştıkları ve çeşitli eylemlerle bunu protesto ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Boğaziçi direnişi aynı zamanda Türkiye'deki üniversiteler için sosyal medya üzerinden başlatılan örgütlenme formu itibarı ile önemli sayılabilecek tarihi bir geçiş niteliği taşımaktadır. Bu yönüyle eski öğrenci hareketlerinden bir kopuş söz konusudur. Herhangi bir lidere ihtiyaç duymadan başlatılan protesto eylemleri, özgürlükçü ve küresel Z kuşağı üniversite gençliğinin iktidara ve sisteme itirazının Türkiye'deki ilk örneğini oluşturduğu söylenebilir.

Yaşananlar ve ortaya çıkan sonuçlar göstermektedir ki Türkiye'de üniversitelerin başlıca ve önemli sorunlarından biri “varlığını sürdürme” sorunudur. Bunun yanı sıra üniversitelerin özerkliği ve akademinin özgürlüğü de aynı derecede önemli bir sorun olarak devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- Akçay, Ü. (2017, Kasım 6). AKP ve neoliberal popülizm. *Gazete Duvar*.
- Altbach . (1989). Community in a recreational setting. *Leisure Sciences*.
- Ataay, F. (2007). Neoliberalizm ve devletin yeniden yapılandırılması. Ankara: DeKi Basım Yayım,
- Aydemir, A. T. (2013). Ulus aşırı dinamikler, Sosyal Medya ve Türkiye’de Yükselen Öğrenci Hareketleri.
- Aydoğan, D. (2013). Gündelik yaşam pratiklerinde anlamı inşa eden toplumsal dinamikler. *Sosyoloji Dergisi*(28), s. 8-18.
- Bozkurt, A. (2013, Temmuz). Sosyal medyanın “Gezi”deki rolü. *Bilişim Dergisi*(156), 50.
- Bozkurt, U. (2017, Haziran). Türkiye’de Neoliberal Hegemonya ve AKP. *Yeni Düzen Dergisi*.
- Can, T. (1996). Yükseköğretimde öğrenci olayları. *Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi*, 8 (8) , 531-538 .
- Coşar, S., & Özdemir, G. Y. (2014). İktidarın Şiddeti: AKP’li Yıllar, Neoliberalizm ve İslamcı Politikalar. Ankara: Metis Yayınları.
- Çetinocak, D. (2021, Ocak 19). *D Sosyal*. Bogazici direnisi üzerine notlar: <https://dsosyal.com/kisa-yazi/bogazici-direnisi-uzerine-notlar/> adresinden alındı
- Çoban, B. (2009, Ocak). *Toplumsal Hareketler ve Radikal Medya*. Yeni Toplumsal Hareketler Küreselleşme, Direniş, Ütopya, İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Demiroğlu, T. E. (2014, Mart). Yeni Toplumsal Hareketler: Bir Literatür Taraması. *Siyasal Bilimler Dergisi*, 2(1), 133-144.
- Erten,.B. (2007), “Türkiye’de 68”, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Sol, 8, İstanbul: İletişim Yayınları, sms. 834-84
- Gülmez , A. T. (2012). Demokrasi Perspektifinden Totalitarizm Kavramı ve Hannah Arendt. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.
- Halifeoğlu, M. (2019, Aralık). Finansal Krizin Ardından Devlet, Sermaye ve Sınıflar. *Alternatif Politika*.
- Kışlalı, A. T. (1974). *Öğrenci ayaklanmaları*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

- Kök, S., & Tekerek, M. (2012, Ekim 1-2). Sokak Siyasetinden Sosyal Ağlara Yeni Aktivizm: Arap Baharı Deneyimi. *II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu*.
- Köroğlu, E. (2021). *Yeşil Sol Parti*. Boğaziçi Üniversitesi'ndeki direniş bir Türkiye meselesidir: <https://yesilsolparti.org/bogazici-universitesindeki-direnis-bir-turkiye-meselesidir/> adresinden alındı
- Kuyurtar, F. (2021, Ocak 5). *Artizan*. Rektör ataması yasal (!), peki ama hukuki mi?: <https://www.art-izan.org/toplum-siyaset/guncel-toplum-siyaset/rektor-atamasi-yasal-peki-ama-hukuki-mi/> adresinden alındı
- Lüküslü, D. (2009). Türkiye'de Gençlik Miti: '80 sonrası Türk Gençliği. İletişim Yayınları.
- Melucci, A. (2020). Social movements in complex societies: a European perspective. *Arena Journal*. Avustralya
- Öke, Y. Ç. (2018). Alternatif Bir Medya Olarak Sosyal Medyanın Yeni Toplumsal Hareketler Üzerindeki Etkisi. *Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi*.
- Özdemir, E., & Atılgan, G. (2018). Siyasal partiler. E. A. Aytekin, & G. Atılgan içinde, *Siyaset bilimi: Kavramlar, ideolojiler, disiplinler içinde* (s. 239-251). Yordam Kitap.
- Özkan, İ. (2021, Şubat 10). *Gazete Duvar*. Boğaziçi direnişi ve muhalif Müslüman gençler: <https://www.gazeteduvar.com.tr/bogazici-direnisi-ve-muhalif-musliman-gencler-makale-1512845> adresinden alındı
- Öztürk, C. (2021, Şubat 6). *Gazete Duvar*. Yeni Türkiye'nin barbarları: Üniversite öğrencileri: <https://www.gazeteduvar.com.tr/yeni-turkiyenin-barbarlari-universite-ogrencileri-haber-1512433> adresinden alındı
- Savun, B. (2014, Mayıs 23). 1980-2000 Dönemi Türkiye Öğrenci Hareketleri: Öğrenci Dernekleri ve Öğrenci Koordinasyonu Deneyimleri. İstanbul.
- Soner Ş. (2008), *Bizim 68'liler*, İstanbul: Cumhuriyet Kitapları
- Şahin , İ. (2014). 12 Mart'tan 12 Eylül'e 68 kuşağı öğrenci hareketleri. İzmir: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- Şentürk, Ü. (2006, Mayıs). Küresel Yeni Sosyal Hareketler ve Savaş Karşıtlığı. *C.Ü.Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 31-46.
- Tekvar, S. O. (2012). Yeni Medya ve Kurumsal Kültür: Avrupa ve Türkiye'deki Farklı Kurumsal Yapıların Karşılaştırması. *Atılım Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), s. 81-103.
- Toprak, A., & Yerdenler, M. (2011). Öğrenci Protestolarının ve Polis Şiddetinin Medyadaki Temsili. *BUKAK(20)*. Öğrenci Protestolarının ve Polis Şiddetinin Medyadaki Temsili: <http://www.bukak.boun.edu.tr/?p=573> adresinden alındı

- Torun, T. (2021, Şubat 9). *Gazete Duvar*. Boğaziçi direnişi ve hukuksuzluğun dibi: <https://www.gazeteduvar.com.tr/bogazici-direnisi-ve-hukuksuzlugun-dibi-makale-1512678> adresinden alındı
- Türkdoğan, O. (1997). *Sosyal Hareketlerin Sosyolojisi*. İstanbul: Birleşik Yayıncılık.
- Türmen, R. (2021, Ocak 7). *T24*. Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör ataması: <https://web.archive.org/web/20210106210825/https://t24.com.tr/yazarlar/riza-turmen/bogazici-universitesi-ne-rector-atamasi,29360> adresinden alındı
- Uçkan, Ö. (2012, Haziran 1). *Yeşil Gazete*. “*Dijital Aktivizm*” mi, “*Aktivizm*” mi? <https://yesilgazete.org>: <https://yesilgazete.org/dijital-aktivizm-mi-aktivizm-mi-ozgur-uckan/> adresinden alındı
- Yalman, G. (2014). AKP döneminde söylem ve siyaset: Neyin Krizi? S. Çoşar, & G. Y. Özdemir içinde, *İktidarın Şiddeti AKP’li Yıllar, Neoliberalizm ve İslamcı Politikalar* (s. 23-46). Metis Kitap.
- Yeşildere, T. (2020, Haziran 9). *Bianet*. AKP iktidarında üniversiteler: <https://m.bianet.org/bianet/yasam/225404-AK-Parti-iktidarinda-universiteler> adresinden alındı
- Yıldız, E. (2014). Neoliberal Politikaların Türkiye’deki Yansıması: Yoksulluk. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 3(1), s. 12-27.
- Yılmaz, B. (2015, Mayıs). Yeni Türkiye, Yeni Refah Rejimi, Yeni Yönet(iş)im... ve Yoksulluk: Sosyal Yardımların Anlam ve Ehemmiyetine Dair. *İdeal Kent*(16), s. 184.

Köşe Yazıları

- Çaralan, İ. (2021, Şubat 9). *Evrensel*. Demek ki, asıl amaç, Bulu’nun Boğaziçi’ye rektör yapılması değilmiş!?: <https://www.evrensel.net/yazi/88116/demek-ki-asil-amac-BULUnun-bogaziciye-rector-yapilmasi-degilmis> adresinden alındı
- Ersoy, U. (2021, Şubat 4). *Baraka*. Boğaziçi Üniversitesi’ndeki direnişin animsattıkları: <http://www.odtumistbaraka.org/icerik/bogazici-universitesi%E2%80%99ndeki-direnisin-animsttiklar/1223> adresinden alındı
- İrmek, E. (2021, Şubat 6). *Evrensel*. Boğaziçi Üniversitesi, öğrenci ve hocaların demokratik direnişi: <https://www.evrensel.net/yazi/88096/bogazici-universitesi-ogrenci-ve-hocalarin-demokratik-direnisi> adresinden alındı
- Karakaş, B. (2021, Şubat 6). *Türkiye’de öğrenci hareketlerinin geçmişi*. DW: <https://www.dw.com/tr/turkiyede-ogrenci-hareketlerinin-gecmisi/a-56478335> adresinden alındı

Röportajlar

- Aydoğan, E., Birler, Ö., Bayırbağ, M. K., Şengül, T., & Mücen, B. (2020, Ekim). Yuvarlak Masa: Neoliberal üniversite, piyasalaşan akademi, virütikleşen mücadele. (H. C. İnce, Röportaj Yapan) *Textum Dergi*.

[https://textumdergi.net/yuvarlak-masa-neoliberal-universite-piyasalaşan-akademi-virutikleşen-mucadele/adresinden alındı](https://textumdergi.net/yuvarlak-masa-neoliberal-universite-piyasalaşan-akademi-virutikleşen-mucadele/adresinden%20alındı)

Birler, Ö. (2020, Ekim 25). Yuvarlak Masa: Neoliberal üniversite, piyasalaşan akademi, virütikleşen mücadele. (H. C. İnce, Röportaj Yapan)

Çeler, Z. (2019, Eylül 24). Türkiye'de sivil toplum ne aşamada, üniversite-STK ilişkisi nasıl olmalı? *Independent Türkçe*. (M. Tabu, Röportaj Yapan) Türkiye'de sivil toplum ne aşamada, üniversite-STK ilişkisi nasıl olmalı?: <https://www.indyturk.com/node/74136/röportaj/türkiyede-sivil-toplum-ne-aşamada-üniversite-stk-iliskisi-nasil-olmalı> adresinden alındı

Çalışlar, O. (2021, Şubat 4). 'Karamsarlık zamanı değil'. *Serbestiyet*. <https://serbestiyet.com/featured/roportaj-oral-calislar-karamsarlik-zamani-degil-51429/> adresinden alındı

Mücen, B. (2020, Ekim). Yuvarlak Masa: Neoliberal üniversite, piyasalaşan akademi, virütikleşen mücadele. (H. C. İnce, Röportaj Yapan)

Öymen, A. (2021, Haziran 5). Bol bol yazın, haberler unutulmaz ama yayını gecikebilir. *Journo*. (E. Yılmaz, Röportaj Yapan) <https://journo.com.tr/haber-hafizasi-altan-oymen> adresinden alındı

Özbay, C. (2016, Ocak 27). Türkiye'nin Neoliberalizm Serüveni. (D. D. Köseoğlu, Röportaj Yapan) Boğaziçi Üniversitesi: <https://haberler.boun.edu.tr/tr/haber/turkiyenin-neoliberalizm-seruveni> adresinden alındı

Gazeteler

Birgün . (2021, Mayıs 5). Boğaziçi akademisyenleri paylaştı: Kayyum rektörün ardından 40 maddelik hasar tespit raporu: <https://www.birgun.net/haber/bogazici-akademisyenleri-paylasti-kayyum-rectorun-ardindan-40-maddelik-hasar-tespit-raporu-343726> adresinden alındı

Birgün . (2021, Şubat 2). Sanatçılardan Bogazici Üniversitesi öğrencilerine destek: <https://www.birgun.net/amp/haber/sanatcilardan-bogazici-universitesi-ogrencilerine-destek-332727> adresinden alındı

Birgün . (2021, Şubat 6). Bahçeli, Boğaziçi eylemlerini hedef aldı: Başı ezilmesi gereken bir komplo!: <https://www.birgun.net/haber/bahceli-bogazici-eylemlerini-hedef-aldi-basi-ezilmesi-gereken-bir-komplo-329323> adresinden alındı

Cumhuriyet . (2016, Ağustos 14). AKP aday adayları Atatürk Üniversitesi'ne rektör oldu: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/AKP-Parti-aday-adaylari-ataturk-universitesine-rector-oldu-584179> adresinden alındı

Cumhuriyet . (2016, Ocak 22). Tam porsiyon atama. Doktora 'rektörlük' hilesi: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/tam-porsiyon-atama-doktora-rectorluk-hilesi-468106> adresinden alındı

- Cumhuriyet* . (2018, Nisan 23). Starbucks'ta işgal edilmişti... Boğaziçi Üniversitesi'nin direnişlerle dolu tarihi: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/starbucksta-issgal-edilmisti-bogazici-universitesinin-direnislerle-dolu-tarihi-963151> adresinden alındı
- Cumhuriyet* . (2021, Mayıs 1). Boğaziçi'nin güvenliği 'sertlik yanlısı' MHP'li Çepni'ye emanet: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bogazicinin-guvenligi-sertlik-yanlisi-mhpli-cepniye-emanet-1832497> adresinden alındı
- Cumhuriyet* . (2021, Ocak 7). Eski YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan: Boğaziçi yıkılsa da Erdoğan kararından vazgeçmez: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/eski-yok-baskani-yusuf-ziya-ozcan-bogazici-yikilsa-da-erdogan-kararindan-vazgecmez-1804346> adresinden alındı
- Cumhuriyet* . (2021, Ocak 4). Boğaziçi Üniversitesi'nde AKP'li Melih Bulu'ya karşı protesto: Kayyım rektör istemiyoruz!: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bogazici-universitesinde-Akpli-melih-bulu-ya-karsi-protesto-kayyim-rector-istemiyoruz-1803586> adresinden alındı
- Cumhuriyet* . (2021, Şubat 2). Gazetecilere yönelik polis şiddetine tepki ve kınama: <https://web.archive.org/web/20210203115156/https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/gazetecilere-yonelik-polis-siddeti-kinandi-1811033> adresinden alındı
- Cumhuriyet* . (2021, Şubat 1). Boğaziçi Üniversitesi'ne polis girdi: 159 gözaltı: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bogazici-universitesine-polis-girdi-mudahale-basladi-1810598> adresinden alındı
- Cumhuriyet* . (2021, Ocak 4). Ekrem İmamoğlu'ndan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine destek: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ekrem-imamoglundan-bogazici-universitesi-ogrencilerine-destek-1803672> adresinden alındı
- Cumhuriyet*. (2021, Şubat 10). 173 gazeteci Boğaziçililere destek bildirisi yayınladı: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/173-gazeteci-bogazicililere-destek-bildirisi-yayinladi-1812744> adresinden alındı
- Haberturk TV*. (2021, Ocak 4). Boğaziçi'ne Melih Bulu'nun atanması neden tartışılıyor? <https://www.youtube.com/watch?v=287lymErM-M> adresinden alındı
- Hürriyet*. (2021, Temmuz 15). Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğü'ne vekaleten Prof. Dr. Mehmet Naci İnci atandı: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-bogazici-universitesi-rectorlugune-vekaleten-prof-dr-mehmet-naci-inci-atandi-41853908> adresinden alındı
- Hürriyet*. (2021, Eylül 6). Dünyanın en iyi üniversiteleri 2022 listesi açıklandı!: <https://www.hurriyet.com.tr/galeri-dunyanin-en-iyi-universiteleri-2022-listesi-aciklandi-turkiyeden-bakin-hangi-universiteler-var-41886477/9> adresinden alındı

- Milliyet* . (2021, Ocak 12). Gemiye terk etmeden en iyisini yapmalıyız': <https://www.milliyet.com.tr/gundem/gemiye-terk-etmeden-en-iyisini-yapmalıyiz-6403577> adresinden alındı
- Sözcü* . (2021, Ocak 9). Prof. Dr. Şevket Pamuk: 'YÖK'ü kaldıracağız' dediler, YÖK bile az geldi: <https://www.sozcu.com.tr/2021/egitim/prof-dr-sevket-pamuk-yoku-kaldiracagiz-dediler-yok-bile-az-geldi-6203904/> adresinden alındı
- Sözcü*. (2014, Kasım 18). Erdogan doktorunu rektör atadı!: <https://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/erdogan-doktorunu-rector-atadi-650832/> adresinden alındı
- Sözcü*. (2021, Mayıs 3). Boğaziçili akademisyenlerin rektör protestosu tam kapanmada da devam etti: <https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/bogazicili-akademisyenlerin-rector-protestosu-tam-kapanmada-da-devam-etti-6411460/> adresinden alındı
- Star* . (2016, Ağustos 3). PAÜ Rektörü Bağcı açığa alındı: <https://www.star.com.tr/guncel/pau-rectoru-bagci-aciga-alindi-haber-1130894/> adresinden alındı
- Takvim*. (2021, Eylül "). Boğaziçi Üniversitesi'ndeki provokasyona Almanya'daki LGBT üyelerinden destek: <https://www.takvim.com.tr/guncel/2021/01/10/bogazici-universitesindeki-provokasyona-almanyadaki-lgbt-uyelerinden-destek> adresinden alındı
- Yeni Akit* . (2021, Şubat 21). 344 sanatçı Boğaziçi provokasyonu için sahnede! 'Sanat üzerindeki baskı son bulmalı': <https://www.yeniakit.com.tr/haber/344-sanatci-bogazici-provokasyonu-icin-sahned-sanat-uzerindeki-baski-son-bulmalı-1513829.html> adresinden alındı
- Yeni Akit*. (2021, Ocak 14). Yunanlardan Boğaziçi Üniversitesi'ne destek: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/yunanlardan-bogazici-universitesine-destek-1501977.html> adresinden alındı
- Yeni Şafak*. (2022, Haziran 16). Boğaziçi Üniversitesi'nin dört zorba akademisyeni görevden uzaklaştırıldı: <https://www.yenisafak.com/gundem/bogazici-universitesinin-dort-zorba-akademisyeni-gorevden-uzaklastirildi-3834978> adresinden alındı
- Yurt Gazetesi*. (2020, Eylül 25). Bomba iddia: AKP'den aday olamayınca soyadını değiştirdi: <https://www.yurtgazetesi.com.tr/guncel/bomba-iddia-AK-Partiden-aday-olamayınca-soyadini-degistirdi-h162280.html> adresinden alındı

Haber Siteleri

- 24 Saat Gazetesi*. (2021, Ocak 25). Üniversitelerde akademik özerklik tartışması: <http://www.24saatgazetesi.com/universitelerde-akademik-ozerklik-tartismasi/> adresinden alındı
- Anadolu Ajansı*. (2021, Şubat 1). AGD Bogazici Üniversitesi önünde kabe fotoğrafının yere serilmesini protesto etti: <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/agd-bogazici->

universitesi-onunde-kabe-fotografinin-yere-serilmesini-protesto-etti/2130277
adresinden alındı

Artı Gerçek. (2021, Şubat 4). Dünya çapında 3 bin 317 düşünür akademisyen ve öğrenciden bogazicine destek: <https://artigercek.com/haberler/dunya-capinda-3-bin-317-dusunur-akademisyen-ve-ogrenciden-bogazici-ne-destek> adresinden alındı

Aykırı. (2021, Ocak 6). Devlet Bahçeli bogazici eylemleri başı ezilmesi gereken bir komplo: <https://www.aykiri.com.tr/devlet-bahceli-bogazici-eylemleri-basi-ezilmesigereken-bir-komplo/8528/> adresinden alındı

BBC. (2015, Kasım 2). Türkiye seçim: https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151102_turkiye_secim adresinden alındı

BBC. (2021, Ocak 6). Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Melih Bulu: Niye istifa edeyim?: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-55555225> adresinden alındı

BBC News -Türkçe . (2021, Şubat 2). Boğaziçi Üniversitesi protestoları: Öğrenciler ve akademisyenler neden tepkili, bu noktaya nasıl: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-55905202> adresinden alındı

BBC News Türkçe. (2021, Ocak 8). Boğaziçi protestoları: Erdoğan, Soyulu ve Kaftancıoğlu, gösteriler ve suçlamalar için ne dedi?: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55588367> adresinden alındı

Bianet. (2015, Temmuz 20). Erdoğan'ın doktoru eleştirilen üniversiteye rektör oldu: <https://m.bianet.org/bianet/egitim/166113-erdogan-in-doktoru-elestirilen-universiteye-rector-oldu> adresinden alındı

Bianet. (2021, Şubat 4). Buldan ve İnce'den Boğaziçi öğrencilerine ziyaret: <https://bianet.org/1/13/238763-buldan-ve-ince-den-bogazici-ogrencilerine-ziyaret> adresinden alındı

CNN Türk. (2021, Şubat 7). Meclis Başkanı Şentop'tan 'Boğaziçi' açıklaması: <https://www.cnnturk.com/turkiye/meclis-baskani-sentoptan-bogazici-aciklamasi> adresinden alındı

Demokrat Haber. (2021, Şubat 3). Boğaziçili öğrenciler gözaltında 'Ağrıdan uyuyamadık' dedi: <https://www.demokrathaber.org/bogazicili-ogrenciler-gozaltinda-agridan-uyuyamadik-dedi> adresinden alındı

Diken. (2021, Şubat 4). Boğaziçi Üniversitesi'ndeki eylemde gözaltına alınanların hepsi serbest: <https://www.diken.com.tr/gozaltinda-olan-51-bogazici-ogrencisininin-30u-tutukluma-talebiyle-mahkemeye-sevk-edildi/> adresinden alındı

Duruş Haber. (2021, Ocak 22). Önder'den Boğaziçi yorumu: Türkiye monarşi sistemine evrildi: <https://www.durushaber.com.tr/gundem/onderden-bogazici-yorumu-turkiye-monarsi-sistemine-evrildi-h60260.html> adresinden alındı

- DW.* (2021, Şubat 8). 147 yazardan Boğaziçi eylemlerine destek: <https://www.dw.com/tr/147-yazardan-boğaziçi-eylemlerine-destek/a-56493446> adresinden alındı
- Euronews.* (2021, Ocak 4). AK Parti Sözcüsü Çelik'ten Boğaziçi cevabı: Siyasi kimlik taşımak demokrasilerde suç değildir: <https://tr.euronews.com/2021/01/04/ak-parti-sozcusu-celik-ten-bogazici-cevab-siyasi-kimlik-tas-mak-demokrasilerde-suc-degildi> adresinden alındı
- Euronews.* (2021, Şubat 3). BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nden Boğaziçi eylemleri açıklaması: <https://tr.euronews.com/2021/02/03/bm-insan-haklar-yuksek-komiserligi-nden-bogazici-eylemleri-ac-klamas> adresinden alındı
- Evrensel .* (2021, Mayıs 5). Boğaziçi Direnişi'nin 100. günü | İlk günden bu yana gün gün neler yaşandı?: <https://www.evrensel.net/haber/430468/bogazici-direnisinin-100-gunu-ilk-gunden-bu-yana-gun-gun-neler-yasandi> adresinden alındı
- Evrensel .* (2021, Ocak 6). Bahçeli, Boğaziçi öğrencilerini hedef gösterdi: Baş ezilmesi gereken bir komplo!: <https://www.evrensel.net/haber/422933/bahceli-bogazici-ogrencilerini-hedef-gosterdi-basi-ezilmesi-gereken-bir-komplo> adresinden alındı
- Evrensel.* (2021, Ocak 5). Boğaziçi öğrencileri neden eylem yapıyor, kim ne dedi, neler yaşandı?: <https://www.evrensel.net/haber/422801/bogazici-ogrencileri-neden-eylem-yapiyor-kim-ne-dedi-neler-yasandi> adresinden alındı
- Gazete Duvar.* (2021, Şubat 21). 344 yazar, şair, sanatçı ve gazeteciden Boğaziçi öğrencilerine destek: [/344-yazar-sair-sanatci-ve-gazeteciden-bogazici-ogrencilerine-destek-haber-1513994](https://www.gazeteduvar.com.tr/344-yazar-sair-sanatci-ve-gazeteciden-bogazici-ogrencilerine-destek-haber-1513994) adresinden alındı
- Gergedan.* (2021, Şubat 27). Boğaziçi Direniş Günlüğü: Şubat 2021: <https://gergedan.press/bogazici-direnis-gunlugu-subat-2021-9076/> adresinden alındı
- Haber Global.* (2021, Ocak 6). Cüneyt Özdemir'den flaş Boğaziçi Üniversitesi yorumu!: <https://www.youtube.com/watch?v=kfM7a6flqF0> adresinden alındı
- Haberler.* (2011, Ağustos 30). AK Parti'nin belediye başkan adayı, Esogü'nün yeni rektörü oldu: <https://www.haberler.com/ak-parti-nin-belediye-baskan-adayi-esogu-nun-yeni-2964486-haberi/> adresinden alındı
- Haberler.* (2015, Mart 14). Rektör ile doktor arasında 'paralelci' kavgası: <https://www.haberler.com/ректор-ile-doktor-arasinda-paralelci-kavgasi-7075477-haberi/> adresinden alındı
- Haber7com.* (2021, Şubat 7). Şeyma kızımızın, Erdoğan'a üç teşekkür borcu!: [Yhttps://www.haber7.com/yazarlar/a-ihsan-karahasanoglu/3065537-seyma-kizimizin-erdogana-uc-tesekkur-borcu](https://www.haber7.com/yazarlar/a-ihsan-karahasanoglu/3065537-seyma-kizimizin-erdogana-uc-tesekkur-borcu) adresinden alındı
- Halk Tv.* (2021, Ocak 9). Bogazici dayanismasi Turkiye sınırlarını aştı: <https://halktv.com.tr/bogazici-dayanismasi-turkiye-sinirlarini-asti-italya-fransa-ve-yunanistandan-bogazicili-443963h> adresinden alındı

- Halk TV.* (2021, Mayıs 21). Demirtaş: Bana karşı özel bir kin olduğu belli: <https://halktv.com.tr/gundem/demirtas-bana-karsi-ozel-bir-kin-oldugu-belli-457442h> adresinden alındı
- İnternet Haber .* (2021, Şubat 2). Prof. Dr. Melih Bulu kimdir aslen nereli biyografisi ve ailesi: <https://www.internethaber.com/melih-bulu-kimdir-aslen-nereli-biyografisi-ve-ailesi-2160507h.htm> adresinden alındı
- Memur Haber.* (2021, Şubat 5). Çavuşoğlu: Bazıları vandalizmi ön plana çıkarmaya çalışıyor: <https://www.memurhaber.com/cavusoglu-bazilari-vandalizmi-on-plana-cikarmaya-calisiyor-2009196h.htm> adresinden alındı
- Ocak Medya.* (2021, Ekim 10). Ak Parti döneminde 132 üniversite, 200'ü aşkın cezaevi açıldı: <https://www.ocakmedya.com/ak-parti-doneminde-132-universite-200u-askin-cezaevi-acildi/> adresinden alındı
- Siyasi Haber.* (2021, Ocak 12). Boğaziçi protestoları, üniversite özerkliği ve rektör atamaları: https://www.youtube.com/watch?v=LWp0v9VP15M&t=2605s&ab_channel=SiyasiHaber.Org adresinden alındı
- Son Haber.* (2021, Şubat 6). Erkan Baş: Bogazici Direnisi Saray rejimine karsi yeni muhalefet dalgasına donüsti: <https://sonhaber.ch/erkan-bas-bogazici-direnisi-saray-rejimine-karsi-yeni-muhalefet-dalgasina-donustu/> adresinden alındı
- Sputnik Türkiye.* (2021, Şubat 2). Prof. Dr. Say: Türkiye'deki rektör atama süreci anayasaya uygun değil: <https://tr.sputniknews.com/seyir-hali/202102021043715190-prof-dr-say-turkiyedeki-rector-atama-sureci-anayasaya-uygun-degil/> adresinden alındı
- T24 .* (2016, Temmuz 26). Celal Bayar Üniversitesi Rektörü: Bu Allah'a karşı yapılmış bir kalkışmadır!: <https://t24.com.tr/haber/celal-bayar-universitesi-rectoru-bu-allaha-karsi-yapilmis-bir-kalkismadir,351950> adresinden alındı
- T24 .* (2021, Ocak 14). Prof. Dr. Daron Acemoğlu, Boğaziçi Üniversitesi'ne yapılan rektör atamasını yorumladı: Siyasi atamanın bedeli üniversiteler için çok yüksek olur: <https://t24.com.tr/haber/prof-dr-daron-acemoglu-bogazici-universitesi-ne-yapilan-rector-atamasini-yorumladi-siyasi-atamanin-bedeli-universiteler-icin-cok-yukse-olur,926594> adresinden alındı
- T24 .* (2021, Ocak 6). Prof. Dr. Kalaycıoğlu: Son atamayla, Boğaziçili kendisini kul köle gibi hissetti: <https://t24.com.tr/haber/prof-dr-kalaycioglu-son-atamayla-bogazicili-kendisini-kul-kole-gibi-hissetti,924951> adresinden alındı
- T24 .* (2021, Ocak 24). Boğaziçililer, New York'ta rektör atamasını protesto etti: <https://t24.com.tr/foto-haber/bogazicililer-new-york-ta-rector-atamasini-protesto-etti,10999/9> adresinden alındı
- T24.* (2021, Ağustos 21). Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne Prof. Dr. Naci İnci atandı: <https://t24.com.tr/haber/bogazici-universitesi-rectorlugune-prof-dr-mehmet-naci-inci-atandi,973488> adresinden alındı

- T24.* (2021, Şubat 4). The Guardian: Türkiye'nin gençleri Erdoğan'a karşı tavır alıyor: <https://t24.com.tr/haber/the-guardian-turkiye-nin-gencleri-erdogan-a-karsi-tavir-aliyor,930994> adresinden alındı
- TGRT Haber.* (2021, Ağustos 27). Boğaziçili öğrencilerden saygısızlık: <https://www.tgrthaber.com.tr/gundem/bogazicili-ogrencilerden-saygisizlik-bogazicinde-neler-oluyor-2792977> adresinden alındı
- Yarın.* (2015, Kasım 3). Rektör aday mı? Vekil aday mı?: <http://www.yarin11.com/bilecik/rector-adayi-mi-vekil-adayi-mi-h6347.html> adresinden alındı
- Yeni Ülke.* (2021, Ağustos 3). Boğaziçi Direnişi'ni Tartışıyoruz: <https://www.yeniulke.com.tr/2021/bogazici-direnisini-tartisiyoruz-3380/> adresinden alındı

Diğer Platformlar

- Bilim Akademisi.* (2021, Ocak 14). Prof. Dr. Zafer Toprak ile Boğaziçi Üniversitesi'ne yeni rektör ataması: https://www.youtube.com/watch?v=46HT1PLTqRY&t=1375s&ab_channel=BilimAkademisi adresinden alındı
- Bilim Akademisi.* (2021, Ocak 18). Prof. Dr. Mehmet Toner ile Boğaziçi Üniversitesi'ne Rektör Ataması Üzerine: https://www.youtube.com/watch?v=IQDtEmpzrwY&t=113s&ab_channel=BilimAkademisi adresinden alındı
- Boğaziçi Akademi.* (2021, Ocak 23). Kamu üniversitesi İçin özerklik arayışı: geçmiş, kriz, gelecek: https://www.youtube.com/watch?v=_4F67RGUQh0&t=4110s&ab_channel=B0%0C4%09Fazi%0C3%0A7iAkademi adresinden alındı
- BOUN.* (2021). Boğaziçi Üniversitesi: http://www.boun.edu.tr/tr_TR/Content/Genel/Tarihce adresinden alındı
- Boğaziçi Üniversitesi.* (2022). - tarihinde Boğaziçi Hakkında: https://www.boun.edu.tr/tr_TR/Content/Genel/Genel adresinden alındı
- BUİM.* (2022). Boğaziçi üniversitesi rektör ataması ardından kamuoyuna yansıyanlar – direniş arşivi: <https://www.buim.org/buim-haber-arsiv/#haberler-yazilar> adresinden alındı
- İş- Tabip.* (2021, Ocak 21). Kayyuma hayır, üniversite iradesine evet!: <https://www.istabip.org.tr/6365-kayyuma-hayir-universite-iradesine-evet.html> adresinden alındı
- Kısa Dalga.* (2021, Şubat 8). “Boğaziçi rengarenk çiçeklerin açtığı bir bahçe gibi”: https://kisadalga.net/haber/detay/bogazici-universitesi-ogretim-uyesi-candandobogazici-rengarenk-ciceklerin-actigi-bir-bahce-gibi_2213 adresinden alındı

Medyascope. (2021, Ocak 26). Prof. Mustafa Öztürk ile söyleşi: Boğaziçi'nden hareketle Türkiye'de üniversiteler ve ilahiyat fakülteleri: <http://rusencakir.com/Prof-Mustafa-Ozturk-ile-soylesi-Bogazicinden-hareketle-Turkiyede-universiteler-ve-ilahiyat-fakulteleri/7639> adresinden alındı

Medyascope. (2021, Ocak 14). Harvard Üniversitesi'nden Prof. Dr. Dani Rodrik, Boğaziçi'ne yeni rektör atamasını yorumladı: "İntihal kırmızı çizgidir, intihal var ise istifa etmesi gerekir": <https://medyascope.tv/2021/01/14/harvard-universitesinden-prof-dr-dani-rodrik-bogazicine-yeni-rector-atamasini-yorumladi-intihal-kirmizi-cizgidir-intihal-var-ise-istifa-etmesi-gerekir/> adresinden alındı

ÖTK BOUN. (2021, Ocak 28). Duke Profesörü Timur Kuran ile Boğaziçi Rektör Ataması Hakkında: https://www.youtube.com/watch?v=hKaa236R8ZQ&t=440s&ab_channel=%C3%96TKBOUN adresinden alındı

QS World University Ranking. (2015). QS Dünya Üniversite Sıralaması 2015 - Dünya: <https://www.universityrankings.ch/results?ranking=QS®ion=World&year=2015&q=Turkey> adresinden alındı

Sendika. (2021, Ocak 5). Türkiye'nin dört bir yanında üniversiteliler kayyum rektörlere karşı eylemde: <https://sendika.org/2021/01/turkiyenin-dort-bir-yaninda-universiteliler-kayyum-rectorlere-karsi-eylemlerde-605993/> adresinden alındı

ÖZGEÇMİŞ

Mardin Kız Öğretmen Lisesi Edebiyat Bölümünü bitirdikten sonra 2015 yılına kadar eğitim hayatına ara verdi. Bir süre reklam sektöründe çalıştıktan sonra uzun yıllar kitap editörlüğü, radyoculuk ve gazetecilik yaptı. Bu süreçte iki şiir kitabı yayınlandı. 2008-2015 yılları arasında İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü olduğu Tepki Haber adlı, Ankara ve İlçelerine yayın yapan Haftalık Siyasi Gazeteyi yayınladı. 2015 yılında üniversite sınavını kazanınca aynı anda hem örgün hem de açıktan okumaya başladı. 2016 yılında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Turizm ve Otelcilik bölümünden mezun oldu. Aynı yıl DGS ile Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünü kazandı. 2018 yılında mezun oldu. 2017 yılında Sinop Üniversitesi Gerze Meslek Yüksekokulu Radyo Televizyon Programcılığı bölümünden mezun oldu ve aynı yıl DGS ile Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik bölümünü kazandı ve bir yıl kayıt dondurduktan sonra 2018 yılında eğitime başladı, 2021 yılında mezun oldu. 2019 yılında Çift Anadal Programı kapsamında Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Sosyoloji bölümünü kazandı. 2023 yılında mezun oldu. 2020 yılında Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Disiplinlerarası İletişim Bölümünü (tezli yüksek lisans) kazandı ve 2023 yılında mezun oldu.